

Udskriftsdato: 27. december 2025

KEN nr 9164 af 09/03/2021 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2020-80-0538

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2020-80-0538

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2020-80-0538

DR får ikke kritik for kritisk omtale af skønhedskonkurrence

I en podcastserie og artikler bragt i november 2019 omtalte DR en række unge kvinders individuelle oplevelser som deltagere i en skønhedskonkurrence, herunder kritik af deltagerkontrakten, organisationen bag skønhedskonkurrencen og dennes direktør. Den omtalte direktør klagede til Pressenævnet blandt andet over, at podcastserien og artiklerne indeholdt ukorrekte og skadelige oplysninger, som ikke blev efterprøvet tilstrækkeligt inden offentliggørelsen. Nævnet fandt ikke grundlag for at udtale kritik. Nævnet lagde blandt andet vægt på, at det fremgik klart af podcastserien og artiklerne, hvem kilderne var, at de var kritiske over for skønhedskonkurrencen og direktøren, og at direktøren har fået lejlighed til at forholde sig til beskyldningerne, ligesom direktørens afvisning af beskyldningerne tydeligt fremgår af podcastserien og artiklerne.

[Klager] har ved [Fuldmagtshaveren] klaget til Pressenævnet over udsendelserne *"Skønhedskontrakten (3)"*, *"Skønhedskontrakten (4)"* og *"Skønhedskontrakten (5)"*, som blev bragt henholdsvis den 28. november 2019 og den 29. november 2019 på DR P1, samt artiklerne *"[Skønhedskonkurrencen] strammer krav til deltagere: 'Jeg følte, at jeg ingen rettigheder havde over mig selv og mine sociale medier'"*, *"[Skønhedskonkurrencen]-deltager: 'Jeg føler, at jeg er blevet snydt'"*, *"Vi blev kaldt op på scenen én for én for at blive målt og vejlet"* og *"Skønhedsdronning: 'Kjolerne var så korte, at man kunne se op i vores skræv'"*, som blev bragt henholdsvis den 28. november 2019, den 29. november 2019 og den 30. november 2019 på DRs netavis dr.dk, idet hun mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har navnlig klaget over, at udsendelserne og artiklerne indeholder ukorrekte og skadelige oplysninger, som ikke blev efterprøvet tilstrækkeligt inden offentliggørelsen.

1 Sagsfremstilling

De påklagede udsendelser

DR bragte henholdsvis den 28. november 2019 og den 29. november 2019 dokumentarudsendelserne *"Skønhedskontrakten (3)"*, *"Skønhedskontrakten (4)"* og *"Skønhedskontrakten (5)"* på DR P1, som fortsat er tilgængelige på dr.dk. Udsendelserne, som hver varer ca. 28 minutter, er de sidste tre af fem udsendelser med titlen *"Skønhedskontrakten"*. Udsendelserne har følgende omtale:

"Skønhedskonkurrencen [Skønhedskonkurrencen] har siden 1926 tiltrukket unge smukke kvinder med løfter om glitter og glamour. Konkurrencen fremstår sober og ordentlig på overfladen. Men nu stiller tidligere deltagere sig frem og fortæller for første gang nogensinde om en konkurrence præget af social overvågning og en nedbrydende mobbekultur, foretaget af konkurrencens direktør [Klager]."

Af udsendelsen *"Skønhedskontrakten (3)"* fremgår blandt andet følgende:

[Tidskode 00:57-04:10]

Journalist 1 (speak): Det her er tredje afsnit af podcasten ”Skønhedskontrakten”. Jeg hedder [Journalist A], og sammen med journalist [Journalist B] har jeg afdækket en hidtil hemmelig side af [Skønhedskonkurrencen].

Journalist 2: Hun var vred. Men altså, hun var også meget påvirket af det. Det har betydet noget det her. Men jeg kan simpelthen ikke ”wrap my head around”. Hvad er det [Klager] gør, der intimiderer dem så meget?

Journalist 1: Jamen hun vurderer måske, altså, hun må have noget magt over dem på en eller anden måde, ikke?

Journalist 1 (speak): Kontrakten. Den er en række krav, deltagerne skal leve op til. Ellers risikerer de en bød på 15.000 kr. De må blandt andet ikke tale negativt om konkurrencen, og derfor har det været svært for os at få kilderne til at stå frem. Indtil nu.

Journalist 2: Siden vi udkom, har vi også fået rigtig mange beskeder fra ...

Journalist 1: Det er jo helt vildt, så mange der har skrevet.

Journalist 1 (speak): For siden vores sidste udsendelse, har [Journalist B] og jeg modtaget mange mails og SMSer.

Journalist 1: Altså der har oplevet det selv, der genkender tingene.

Journalist 2: Og som har noget at tilføje, som vi ikke har hørt før.

Journalist 1: Ja, det er faktisk meget sjovt.

Journalist 1 (speak): Det viser sig, at vores podcast har startet en sneboldseffekt.

Deltager 1: Kære P1. Jeg vil gerne takke for jeres podcast ”Skønhedskontrakten”. Jeg er tidligere [Skønhedskonkurrencen] 2017-finalist. Det har været en forfærdelig oplevelse, som jeg stadig den dag i dag prøver at fortrænge.

Deltager 2: Hej [Journalist B]. Det har været noget af en rutsjebanetur efter podcasten. Jeg vakler mellem, om jeg tør stå frem, eller om jeg bare skal holde lav profil.

Deltager 3: Jeg var udsendt til en modbydelig udenlandsk konkurrence for [Skønhedskonkurrencen] og vil måske gerne videregive min fortælling.

Deltager 4: Hej [Journalist A]. Jeg har hørt din podcast om [Skønhedskonkurrencen], og jeg vil gerne udtale mig om nogle ubehagelige oplevelser.

Deltager 5: Hej [Journalist B]. Jeg har lige hørt jeres podcast, og jeg har også haft yderst tvivlsomme episoder. Blandt andet har der været et pengespørgsmål, som jeg har undret mig over.

Deltager 6: Skal I bruge flere deltagere til andet fremover? Jeg har noget, jeg muligvis gerne vil frem med.

Journalist 1 (speak): Og mens vi graver os ned i bunken af kvinder, der har skrevet til os, får vi fat i den helt nye kontrakt, som deltagerne i år har fået. Og den er blevet ændret.

Journalist 2: Så har vi jo fået fat i kontrakten fra 2019. Og det er jo blevet dyrere at dumme sig.

Journalist 1: Det er det nemlig. Det er faktisk interessant. For vi har jo lavet et helt program omkring, at det kostede 15.000 kr. at udtale sig negativt. Nu koster det 30.000 kr. Vi skal have [Ekspert A], vores ekspert, til at kigge på den, og se, hvad han synes om kontrakten. Den nye kontrakt. Det kan også være, at den er blevet bedre. Altså for pigerne.

Journalist 2: Ja.

Journalist 1 (speak): Flere af dem, der skriver til os, fortæller, at de mener, at [Klager] har opkrævet penge, som hun ikke har ret til. Det er vi på vej for os at undersøge. Før jeg gik i gang med den her historie, så anede jeg ikke noget om skønhedskonkurrencer. Jeg troede, at der var en national konkurrence, [Skønhedskonkurrencen], og så gik vinderen videre til en international konkurrence, [International skønhedskonkurrence A] eller [International skønhedskonkurrence B]. Men det viser sig, at der er et antal af internationale konkurrencer i alle mulige lande, som unge kvinder kan deltage i. ”

[Tidskode 04:25-10:22]

”*Journalist 1 (speak):* Vi er netop ankommet til Århus. Og venter nu foran hoveddøren til en af de kvinder, der har kontaktet os.

[...]

[Deltager A]: Mit navn det er [Deltager A]. Jeg er 20 år gammel, og da jeg deltog i [Skønhedskonkurrencen], der var jeg 18 år gammel.

Journalist 1 (speak): [Deltager A] har isblå øjne og en perlerække af hvide tænder og blondt hår. Så det er ikke svært at forestille sig, at hun vil være oplagt at sende afsted til en international skønhedskonkurrence for at repræsentere Danmark. [Deltager A] deltog i [Skønhedskonkurrencen] i 2017 og ville gerne ud og rejse efter gymnasiet. Så hun bliver glad, da [Klager] tilbyder hende at komme til en skønhedskonkurrence i udlandet.

[Deltager A]: Og så skriver hun til mig, jamen en gang efter jeg er blevet student, og siger, at hun har den her konkurrence, der hedder [International skønhedskonkurrence C] i Ecuador, og hun rigtig godt kunne tænke sig, at jeg kom afsted til den her konkurrence. Og jeg tænker, jamen det vil rigtig gerne prøve. Jeg skulle overføre et opstillingsgebyr, der lå på de her 900 dollars. Og de her 900 dollars, det er til, af hvad jeg forstår, er det noget der går til hotel, security, transport i landet, alle de her ting. Og det er jo ikke, jeg tænker selvfølgelig.

Journalist 1 (speak): [Deltager A] viser os de beskeder, hvor [Klager] opkræver opstillingsgebyret på 900 dollars, ca. 6.000 kr.

[Deltager A]: Det er [Klager], der skriver: Hej [Deltager A]. Brænder du stadig for at komme til udlandet og repræsentere Danmark? Det er i september i Sydamerika. Og så skriver jeg, at det vil jeg bare helt vildt gerne, og hun skriver: Det lyder godt, man skal selv dække en flybillet til Ecuador, og så er der et opstillingsgebyr på 900 dollars. Der er sørget for hotel, mad, transport i landet, security, udflugter etc. Og jeg tænker, at de her 900 dollars, jamen jeg tænker især, hvis det havde været et opstillingsgebyr hendes organisation ville have, altså fra [Skønhedskonkurrencen]-organisationen, så havde hun nok angivet det i danske kroner. Altså, jeg synes det er mange penge.

Journalist 1: Altså når du læser det der, så havde du ikke en opfattelse af, at de 900 dollars skulle gå til [Klager] selv.

[Deltager A]: Nej, overhovedet ikke. Jeg troede, hånden på hjertet, at det var noget, der skulle gå til [International skønhedskonkurrence C]-organisationen i Ecuador.

Journalist 2: Hvornår finder du ud af, at de går til [Klager], og ikke til skønhedskonkurrencen?

[Deltager A]: Jamen, det der så sker, det er, at I laver den her podcast, hvor jeg, jamen, hvor det er, jamen [Deltager B], tror jeg det var, som også havde oplevet det. Og jeg tænker, jamen jeg bliver selvfølgelig også nødt til at tjekke op på det, hvorvidt min konkurrence havde været gratis. Fordi sæt nu at jeg havde betalt nogle penge, som ikke skulle have været betalt. Så jeg skriver til ham tolken her, hvorvidt min deltagelse har været gratis. Jeg får så det ud af det, at min deltagelse i 2018, den var gratis.

Journalist 1: Okay. Så de 900 dollars er ikke gået til dem.

[Deltager A]: Nej, det er de ikke. Han har ikke modtaget noget.

Journalist 1 (speak): [Deltager A] søger rådgivning hos en advokat, og i en mail til [Klager] kræver hun beløbet tilbage.

[Deltager A]: De anførte 900 US dollars vil jeg derfor bede tilbagebetale på min konto her.

Journalist 2: Hvad med pengene. Er de røget ind?

[Deltager A]: Nej, det er de ikke.

Journalist 2: Hun har jo nogle kontakter, som du på en eller anden måde får lov til at lukrere på. Fortjener hun ikke også at få et gebyr for det?

[Deltager A]: Altså, det jeg bliver fortalt, det er jo, at jeg får muligheden for at brande mig selv gennem [Skønhedskonkurrencen]-organisationens Facebook-profil og Instagram, og det jo ligesom branding, jeg kan få. Det er jo ligeså meget en tjeneste i hendes henseende, tænker jeg jo. Jeg vil gerne vide, hvad mine penge går til. Det er mere den, hvad pengene er gået til. Og at jeg så først skal finde ud af det selv efterfølgende. Altså jeg føler jo, at jeg er blevet snydt. Altså jeg står med en vredesfølelse over, at jeg egentlig er blevet snydt.

Journalist 1 (speak): Vi har kontakt med flere deltagere, der har betalt et opstillingsgebyr og så, ifølge dem selv, efterfølgende finder ud af, at det er gratis at deltage i konkurrencen. Vi har vist de beskeder, hvor [Klager] beder om opstillingsgebyret til [Ekspert B]. Han er professor i jura på [Universitet A].

[Ekspert B]: Det jeg kan vurdere, det er jo, hvordan ser det her ud efter dansk ret. Og det ser lidt kedeligt ud på den måde, at det ser ud som om, at der er taget et, altså der er opkrævet noget på forkert baggrund, altså med forkerte oplysninger, og det vil som udgangspunkt betyde, at beløbet skal tilbagebetales. Og man kan også overveje, om man faktisk er over i noget strafbart, fordi man så at sige bilder nogen ind, at der skal betales noget, som faktisk ikke skal betales. Og så er vi over i sådan en bedrageribestemmelse i straffeloven.

Journalist 1: Okay. Hun siger jo, at: Jeg føler mig snydt. Jeg troede de penge gik til den internationale konkurrence, blandt andet fordi det står listet som i dollars. Altså, det leder jo tanken hen på noget internationalt, der skal betales.

[Ekspert B]: Ja, det er klart. Og nu kan man sige til det, at ”man føler sig snydt”, det er jo i sig selv ikke nok til, at det er strafbart, men det er klart, at der ligger noget, som ligner, altså det med, at man udnytter en vildfarelse, som det hedder sådan lidt teknisk, hos nogen, til at få dem til at betale, og så er vi inden i bedrageribestemmelsen i straffeloven.

Journalist 1 (speak): [Deltager A] har endnu ikke fået sit gebyr tilbage. Og ud over det har [Klager] og hende også et andet økonomisk mellemværende. [Deltager A] vandt nemlig en pengepræmie i Ecuador. En præmie, som [Klager], jf. kontrakten, kræver halvdelen af. [Deltager A] derimod mener ikke, hun er forpligtet til at dele præmien, da beløbet ikke engang dækker hendes udgifter for at tage af sted. ”

[Tidskode 15:40-18:13]

”*Journalist 1 (speak):* Vi vil gerne have [Klager] til at svare på kritikken fra alle de deltagere, der er stået frem med kritik. Hun har ikke før villet tale med os, så vi får en idé til, hvordan vi måske kan få hende i tale. Der er nemlig [Skønhedskonkurrencen]-finale i aften.

Journalist 1: Hej [Journalist B].

Journalist 2: Hej du.

Journalist 1: Nå, det er jo fordi, der er det der finaleshow [Skønhedskonkurrencen] i aften.

Journalist 2: Nå, ja ja.

Journalist 1: Med rød løber, hvor pressen jo er inviteret. Man skal bare tilmelde sig.

Journalist 2: Og du har tilmeldt os?

Journalist 1: Jeg har faktisk tilmeldt dig og mig. Altså, selv om du ikke lige vidste det, men. Men der har de så skrevet: Tak for din henvendelse. Vi kan desværre ikke efterkomme [Journalist B] og [Journalist A]s ønske om at deltage til aftenens show.

Journalist 2: Hvem har skrevet det?

Journalist 1: Det ved jeg ikke. Altså, der stod på deres hjemmeside, at man bare skulle tilmelde sig, som om alle var velkomne.

Journalist 1 (speak): De vil altså ikke have, at netop vi kommer med til et arrangement, der ellers er åbent for pressen.

Journalist 1: Og så ringer vi bare for at høre, hvorfor vi ikke er velkomne alligevel. Jeg skal lige se her.

Journalist 2: Er det et nummer, man kender?

Journalist 1: Nej, det er det ikke. Det var det nummer, der stod inden på [Skønhedskonkurrencen]s hjemmeside, som var tilmeldingsnummeret.

Journalist 2: Okay. Så ringer vi.

Journalist 1: Så jeg aner ikke, hvem der tager telefonen.

Journalist 2: Ringer den? Det ser ikke sådan ud.

Journalist 1: Gad vide om det bare er sådan [telefonen høres ringe op] Ja, nu sker der noget.

[Telefonen bliver besvaret]

Journalist 1 (telefonisk): Hej, det er [Journalist A] fra P1 Dokumentar. Er det [Skønhedskonkurrencen]?

Medarbejder hos [Skønhedskonkurrencen] (telefonisk): Ja, jeg er vekselsansvarlig for [Skønhedskonkurrencen], hvad kan jeg gøre for dig?

Journalist 1 (telefonisk): Det er bare fordi, at jeg undrer mig over, at [Journalist B] og jeg ikke kan komme med til aftenens finaleshow.

Medarbejder hos [Skønhedskonkurrencen] (telefonisk): Ja, men de beskeder, vi har sendt ud, det er ikke mig, altså det er, jeg har fået at vide, at jeg skal sende den besked til jer. Så jeg, jeg vil kun, det er det eneste svar jeg kan give jer pt.

Journalist 1 (telefonisk): Hvem har du fået det at vide af?

Medarbejder hos [Skønhedskonkurrencen] (telefonisk): Ja, men det vedkommer nogen kontakter. Skal vi sige det?

Journalist 1 (telefonisk): Altså at hun kontakter os, eller?

Medarbejder hos [Skønhedskonkurrencen] (telefonisk): Ja, jeg kan nemlig ikke sige noget. Jeg har ikke nogen kommentarer til det lige pt.

Journalist 1 (speak): Kvinden i røret lovede, at vi ville blive ringet op og få en forklaring. Det skete dog ikke. ”

[Tidskode 18:21-23:22]

”*Journalist 1 (speak):* [Ekspert A] er juraprofessor på [Universitet B].

Journalist 1: Kom med. Hvad er det smarteste? Vi går derop og tager elevatoren.

Journalist 1 (speak): Han har fået tilsendt kontrakten for 2019 for at kunne give en vurdering af, om den nu er blevet skærpet i forhold til tidligere.

[Ekspert A]: Jamen altså, jeg hæfter mig jo blandt andet ved, at den bod, der er, i tilfælde af, at en af pigerne skulle misligholde, at den vist nok var 15.000 i den første kontrakt, jeg så, og nu er den altså blevet fordoblet til 30.000, så vidt jeg lige kan se. Jeg tror ikke, at jeg har anden kommentar, end at jeg synes, at den var usaglig før, og nu er den jo så dobbelt så usaglig nu, kan man sige.

Journalist 1: Hvis vi tager den her bod, kan du ikke fortælle, hvad er en bod egentlig?

[Ekspert A]: Jamen altså en bod er på mange måder en form for dummebøde. Det er sådan i dansk ret, at man kommer til at betale erstatning, hvis man har gjort noget, der har påført andre et tab. Et konkret økonomisk tab. Og det er også tilfældet her, det står i kontrakten, at pigerne skal erstatte et eventuelt tab, som de måtte påføre [Skønhedskonkurrencen]. Men derudover skal de altså, hvis de misligholder, som jeg forstår det her, ud over erstatningen, betale 30.000. Ikke for at dække noget tab, men fordi det skal de bare.

Journalist 1: Så det du siger her, det er, at du tvivler på, at en dommer ville godkende den her bod, eller retten til at kræve bod?

[Ekspert A]: Ja, det tvivler jeg stærkt på.

Journalist 1: Du nævnte også nogle ting, som faldt dig for brystet, omkring de her krav, der er til pigernes fortid. Prøv lige og beskriv det.

[Ekspert A]: Jamen jeg hæfter mig blandt andet ved. Altså der er nogle ret vidtgående krav til de her piger, og det rækker jo langt ind i deres privatlivssfære. Det er jo sådan noget med, at fordi de nu deltager i den konkurrence, og dermed jo optræder igen inden for rammerne af [Skønhedskonkurrencen]-konceptet,

så er der en lang række forpligtelser, de påtager sig. Nogle af dem kan være rimelige nok, så længe de optræder inden for rammerne af den konkrete konkurrence, som vi taler om, men her er der tale om, at de jo selv skal bekræfte, at de for eksempel aldrig nogensinde – altså også før i tiden – har optrådt nøgen eller pornografisk, og at de ikke på noget tidspunkt – altså også tidligere før deltagelsen i konkurrencen – har lagt noget ud på deres sociale medier, som man kan anse for usømmelig eller anstødelig eller uetisk eller på nogen måde. Altså så det er jo noget, der i virkeligheden griber hele deres liv og deres fortid længe før, at de overhovedet besluttede sig for at stille op i den her konkurrence, og det er at gå langt, langt over stregen i mine øjne.

Journalist 1: Men er det ikke okay, hvis man har en konkurrence, der gerne vil identificeres med noget uskyldhed, noget fint og noget flot, at de så stiller nogle krav?

[Ekspert A]: Jeg synes egentlig, at det er ok at stille nogle krav til dem, inden for den pågældende konkurrences rammer. Så længe den konkurrence pågår. Men alt hvad der rækker tilbage fra en fortid, hvor de her piger aldrig havde overvejet at deltage i den her konkurrence, det kan man jo ikke forpligte pigerne til, eller holde pigerne op på. Og slet ikke i sådan en sammenhæng, at de måske kan få en bod på 30.000, for måske som 14-årig at have lagt et billede ud, hvor de var lidt småfulde til en fest. Det er jo helt ude i hampen. Arrangementet her får lidt en karakter, efter min vurdering, af at man holder nogle unge piger, som er uerfarne, fast i så tæt en skruestik på et så spinkelt grundlag, at jeg synes, at det er meget påfaldende.

Journalist 1: Men jeg bliver lidt forvirret så. For [Klager]s advokat siger jo, at det en fuldt ud balanceret kontrakt, og fordi det er en erhvervskontrakt, så er det altså helt okay.

[Ekspert A]: Jeg ved ikke helt præcis, hvad baggrunden for den udtalelse er. Som jeg ser det, er det ikke en erhvervskontrakt. Der er én erhvervsdrivende her, og det er [Skønhedskonkurrencen]-organisationen, men modparterne her, det er jo aftaleparterne, det er nogle unge piger, som, så vidt jeg forstår det, jo ikke er etablerede modeller på det tidspunkt her. Så for mig at se det, så er det ikke en erhvervskontrakt. Det her, det er nogle privatpersoner, piger, som stiller op til en konkurrence inden for rammerne af et koncept, men det ændrer ikke på, at det er privatpersoner på den ene side og en erhvervsdrivende [Skønhedskonkurrencen]-organisation på den anden side.

Journalist 1 (speak): Vi har talt med flere juridiske eksperter. De mener, at kontrakten næppe holder i retten. Men det ved de ofte unge deltagere ikke, fordi alt det her jo aldrig har nået offentligheden før nu.

Journalist 1: [Journalist 1 læser op fra en besked, som hun er ved at sende til [Klager]]: Kære [Klager]. Har prøvet at ringe flere gange, men det virker som om, at jeg ikke kommer igennem.

Journalist 1 (speak): Det er ikke lykkedes for os at komme igennem til [Klager] per telefon, men hun svarer omgående på SMS.

[Bip-lyd fra telefonen]

Journalist 1: Så. Hun skriver: Hej [Journalist A]. Jeg er bortrejst i Korea. Du er velkommen til at skrive en mail. Det er fuldstændig det samme som sidste gang. ”

[Tidskode 24:54-26:56]

”*Journalist 1 (speak):* [Klager] skriver tilbage, at hun ikke ønsker at stille op til interview og ønsker kun at svare skriftligt på kritikken fra de tidligere deltagere og eksperterne. I forhold til opstillingsgebyret, hvor deltagerne får det klare indtryk af, at det går til udenlandske konkurrencer, skriver [Klager]: Alle deltagere skal betale et opstillingsgebyr til [Skønhedskonkurrencen]-organisationen. Det er desværre ikke

muligt for organisationen at formidle konkurrencer gratis. Det virker underligt at skulle fortælle pigerne, at opstillingsgebyret går til [Skønhedskonkurrencen]. Desuden skriver hun: Med henvisning til firmaets advokat vil jeg gerne understrege, at [Deltager A] tilbageholder et skyldigt beløb til organisationen samt organisationens eje. Det foreligger der et kontraktmæssigt grundlag for. Om kontrakten skriver hun, at der er tale om en erhvervskontrakt oprettet mellem parterne, og at den er fuldt ud balanceret mellem såvel deltagernes interesser og firmaets interesser. Deltagerne indgår en professionel modelkontrakt med [Skønhedskonkurrencen]-organisationen helt i tråd med den praksis, der udøves i branchen. Hun mener derfor ikke, at kontrakten er urimelig. [Klager] svarer ikke på, hvorfor boden i kontrakten nu er hævet fra 15.000 kr. til 30.000 kr. Til eksperternes kritik af boden og bodens størrelse skriver hun: Bodens stemmer overens med kontrakttypen, indholdet og de branchestandarder, som måtte være gældende på det pågældende område. Og at der derfor ikke er tale om en uforholdsvis, unødvendig hård sanktion. [Klager] svarer ikke på [Deltager C]s kritik af, at det krævede trusler om inkasso, før hun fik sit opstillingsgebyr tilbage. Juraprofessor [Ekspert B]s bemærkning om de opkrævede gebyrer om, at man kan overveje, om vi er ovre i noget strafbart, mener hun er særdeles upassende. [Klager] skriver i sit svar, at der ikke findes krav om, at de ikke må drikke eller ryge, men at de fokuserer og promoverer sund livsstil. ”

Af udsendelsen ”*Skønhedskontrakten (4)* fremgår blandt andet følgende:

[Tidskode 01:23-10:45]

”*Journalist 1 (speak)*: Min kollega, [Journalist B], og jeg har talt med rigtig mange helt unge kvinder rundt i hele Danmark, der fortæller om den danske konkurrence [Skønhedskonkurrencen]. Og undervejs i researchen går det op for os, at unge kvinder bliver sendt til udenlandske konkurrencer, som ifølge deltagerne byder på nedbrydende forhold.

[...]

Journalist 1 (speak): Vi er nu kommet til Odense for at møde en tidligere [Skønhedskonkurrencen]-deltager, der af [Skønhedskonkurrencen]-organisationen blev sendt til en skønhedskonkurrence i Kina.

Journalist 1: Jeg er spændt på, hvad hun har at sige.

Journalist 2: Jeg er også spændt på at se, om hun har noget dokumentation for det. Fordi mange af de der ting, virker lidt som om, at det bare er sket, og som er lidt svært at dokumentere.

Journalist 1: Ja, og det er lidt det, der er udfordringen i de her udenlandshistorier. At det er meget det her med, at det er noget de har oplevet, så det bliver lidt ord mod ord. Men til gengæld må vi bare prøve at finde nogen, der kan bekræfte.

Journalist 1 (speak): Kvinden, der i dag er 23 år gammel, har fortalt i telefonen, at der skete flere ubehagelige ting på turen til Kina.

[*Deltager D*]: Jeg var 17 år, da jeg deltog i den danske [Skønhedskonkurrencen].

Journalist 1: Okay, du var 17?

[*Deltager D*]: Ja, 17 år.

Journalist 1 (speak): [Klager] tilbød at betale [Deltager D] for at tage til en skønhedskonkurrence i Kina. Og ifølge [Deltager D] krævede [Klager] et opstillingsgebyr for, at [Deltager D] kunne stille op i konkurrencen. Et gebyr, [Deltager D] tror, går til konkurrencen i Kina.

[Deltager D]: Hun kontakter mig to år efter og spørger, om jeg vil deltage i en udenlandsk konkurrence. Her der har jeg egentlig ikke så meget kendskab til de udenlandske konkurrencer, og jeg vidste egentlig ikke dengang, hvor mange der var. Og hun forklarer mig så, at det er en konkurrence i Kina, hvor hun mener, at jeg har ekstremt gode chancer, fordi de godt kan lide høje piger i Kina.

Journalist 1 (speak): [Deltager D] siger ja tak og betaler for rejsen, men fortæller, at allerede inden afrejse, bliver hun advaret mod at tage af sted af en kvinde. En kvinde, [Klager] også havde sendt til en skønhedskonkurrence i Kina.

[Deltager D]: Hun starter med at ønske mig tillykke, og så skriver hun til mig, at hun håber, at jeg tænker mig om, og så skriver hun til mig, at hun vil selvfølgelig ikke skabe splid, og hun i hvert fald ikke snakker med [Klager] mere, blandt andet på grund af økonomiske årsager.

Journalist 2: Men hvad sagde hun? Sagde hun ikke noget om konkurrencen? Eller sagde hun kun noget med, at hun var kommet i konflikt med [Klager]?

[Deltager D]: Hun sagde, at der skete nogle ting nede i Kina, som gjorde, at vi skulle sørge for at passe på os selv, og jeg skulle holde mig tæt til de andre piger. Jeg tror faktisk, at jeg snakker kort med [Klager] om det, og så fortæller [Klager] mig, at ja, der er rigtig mange piger, der får den der attitude, så snart de ikke vinder en konkurrence, og at det var uprofessionelt at snakke om økonomi med andre.

Journalist 1 (speak): [Deltager D] stoler på [Klager]s forklaring og tager afsted trods advarslen. Men allerede kort efter at hun er landet i Kina får [Deltager D] en ubehagelig fornemmelse.

[Deltager D]: Lige pludselig så kommer der de her folk over til os med sådan nogle lilla veste på, som siger, at det er dem, der har ansvaret for os. Og vi skal starte med at udlevere vores pas, vores id og vores penge.

Journalist 2: Spørger I hvorfor?

[Deltager D]: Ja, vi spørger hvorfor, og de siger, at det er af sikkerhedsmæssige årsager, og at vi nu bliver transporteret sammen i en bus over på det hotel, som vi skal være på. Og allerede dér informerer de os i første omgang om, at der er absolut ingen udgangstilladelse på det hotel. Det hele virkede bare allerede dér sådan rimelig uprofessionelt.

Journalist 2: Hvorfor var der ikke udgang? Altså måtte I ikke gå ud selv? Forklarede de grunden til det?

[Deltager D]: De sagde, at det var på grund af frygt for kidnapning.

Journalist 1 (speak): Her sidder 19-årige [Deltager D] 7.000 kilometer hjemmefra uden pas og penge og med udgangsforbud fra hotellet.

Journalist 2: Hvad er det, der har afholdt dig fra en hel måned ikke bare at tage dine gode ting og gå?

[Deltager D]: Der var jo på et tidspunkt, hvor jeg, hvor vi stod nede og vi skulle til at rykke hotel, og der skete igen et eller andet med, at der var en, der var for langsom, og de var meget, meget skrappe, og så står de der og noterer og giver minus eller pluspoint og så videre, og der kan jeg huske, at jeg bliver så mega sur, for jeg vidste, at hun havde nogle problemer derhjemme med hendes familie, som gjorde, at hun havde det ekstra svært. Og der kan jeg huske, at jeg simpelthen siger: Jeg vil gerne have udleveret mit pas, fordi jeg gider ikke at deltage længere, hvor de så bare griner af mig og siger: Det kan du få efter konkurrencen. De umyndiggjorde os fuldstændigt.

Journalist 1 (speak): Og den, ifølge [Deltager D], umyndiggørende behandling fortsætter allerede den næste dag.

[Deltager D]: Der blev vi bedt om at møde nede i sådan en stor festsal eller festlokale, hvor der var sådan en scene. Og jeg kan huske, at vi alle sammen skulle gøre os pæne. Vi fik at vide, at det var sådan et sammenrystningsarrangement, men vi blev simpelthen placeret på stole hele vejen rundt om den her scene, og så blev vi kaldt op én efter én på den her badevægt med målebånd og det hele, og så blev det ellers råbt op, hvor høj man var, og hvilke mål man havde, og hvad ens vægt var.

Journalist 1: Hvad synes du om det?

[Deltager D]: Det var skide ubehageligt.

Journalist 1: Hvorfor?

[Deltager D]: Jamen, egentlig ikke så meget fordi, at jeg var bange for, hvad andre tænkte om, hvad jeg vejede, men allerede i starten var jeg meget ligeglad. Der tænkte jeg, det er fint nok, jeg synes jo ikke, at jeg ser. Jeg tror mere, at det var den der, når man kiggede rundt på alle de andre piger og lagde mærke til, at der var nogen, der sad og snakkede i krogene, det var dér den begyndte at blive rigtig ubehagelig. For det var der, at det gik op for mig, at der var nogen, der går op i det her.

Journalist 1 (speak): De offentlige vejninger fortsætter ifølge [Deltager D] resten af opholdet, og hun husker, at de ikke selv måtte bestemme, hvad og hvornår de kunne spise.

Journalist 1: Hvad fik I at spise?

[Deltager D]: Til morgenmad fik vi det at spise, som vi kunne nå at spise. Hvis vi var heldige havde vi et kvarter til at spise i. Måske 10 minutter. Men det var nede på hotellet, og det var egentlig rimelig godt, det mad vi fik dér. Vi var ude fra kl. 7-8 om morgenen indtil kl. 11 til 1 om natten.

Journalist 1 (speak): Arbejdsdagen var lang, men frokosten kunne ifølge [Deltager D] slet ikke dække behovet. De fik enten en KFC-burger til 20 kr. eller et stykke frugt og en flaske vand.

Journalist 2: Altså fik I kun et stykke frugt til frokost?

[Deltager D]: Ja, en banan eller et æble fik vi.

Journalist 2: Seriøst?

[Deltager D]: Ja.

Journalist 2: Hvad fik I til aftensmad? Hvornår fik I det?

[Deltager D]: Det fik vi i bussen på vej hjem, og ellers så fik vi det, hvis vi skulle videre fra det ene sted til det andet, enten omkring kl. 6, og ellers omkring der kl. de der elleve stykker om aftenen.

[...]

Journalist 1: Hvis du lige hurtigt kan sætte nogle ord på, hvordan du synes, at det var at være dernede, sådan helt kort.

[Deltager D]: Jeg synes, at det var meget grænseoverskridende. Det var psykisk grænseoverskridende for mig, og det var, hvad skal man sige, det var. Jamen man bliver ført bag lyset på en eller anden måde, jeg var ikke selv en del af det. Lige så snart jeg landede nede i Hong Kong, og vi fik frataget alt vores id og vores penge og alt det der, så var jeg ikke selv en del af det.

Journalist 2: Hvordan synes du, at de behandlede jer, hvis du skulle bruge ét ord eller?

[*Deltager D*]: Absolut ikke særlig godt. Jeg synes, at de behandlede os som små mennesker uden følelser. Altså, jeg synes faktisk, at de behandlede os som små arbejdere. ”

[Tidskode 13:04-19:44]

”*Journalist 1 (speak):* Efter noget tid i Kina skriver [*Deltager D*] til [*Klager*], der jo er hende, der ifølge [*Deltager D*], tog et gebyr for at sende [*Deltager D*] ned til konkurrencen.

[*Deltager D*]: Der skrev jeg til hende, måske lidt mildt formuleret, at jeg havde det rigtig dårligt, og jeg synes, at det var ekstremt hårdt at være dernede, og at jeg var ked af det, og lige nu der havde jeg faktisk lyst til at komme hjem. Der skriver hun en meget sød besked tilbage, at hun vidste udmærket godt, at det var hårdt at være dernede, og at hun udmærket godt kendte til, hvad der foregik dernede, men at jeg bare skulle holde ud og bide tænderne sammen.

Journalist 1 (speak): [*Klager*] kom, ifølge [*Deltager D*], ned til hende i Kina, fordi [*Klager*] skulle være dommer i en konkurrence. Men ifølge [*Deltager D*] var der ikke meget støtte at hente. Som [*Deltager D*] husker det, skrev [*Klager*] på et tidspunkt til hende, at hvis [*Deltager D*] vandt en pengepræmie, skulle den deles lige mellem hende og [*Klager*]. Altså 50 procent til hver. Da [*Deltager D*] gjorde indsigelser, ændrede [*Klager*] fordelingen til 70 procent til [*Deltager D*] og 30 procent til [*Klager*].

[*Deltager D*]: Og der gik det bare op for mig, okay fint nok, det her, det, hun tror virkelig, virkelig, at jeg er dum. Hun narrer folk, der hvor hun kan.

Journalist 1 (speak): Det her, det er [*Deltager D*]'s version af historien. De ting, der foregik i Kina, har hun ikke dokumentation for, da det jo foregik mundtligt. Beskederne til [*Klager*] har hun ikke længere.

[...]

Journalist 1 (speak): Vi har forelagt kritikken for den kinesiske konkurrence, men de har ikke svaret. Da vi kommer hjem, finder vi ud af, at den pige, der advarede [*Deltager D*], ikke havde været til den samme konkurrence i Kina. Så hun kan altså ikke bekræfte [*Deltager D*]'s oplevelse. Så vi undersøger, om andre måske kan.

Journalist 1 (speak): [*Klager*] har fået forelagt kritikken, men har ikke ønsket at stille op til interview. Hun skriver i en mail til P1 Dokumentar, at: Jeg var selv til stede i Kina, hvor [*Deltager D*] fortalte om sin frustration. Måske har hun ikke fået afstemt sine forventninger ordentligt, inden sin deltagelse i udlandet. Men det at konkurrere er hårdt arbejde. Hun skriver, at alle deltagere skal betale et opstillingsgebyr til [*Skønhedskonkurrencen*], når de bliver sendt til konkurrencer, men at [*Skønhedskonkurrencen*] kan ikke holdes ansvarlig for forløb i udenlandske konkurrencer, og at deltagerne er indforstået med, at de rejser ud på egen hånd. Hun skriver endvidere: [*Deltager D*] har ikke været forpligtet over for [*Skønhedskonkurrencen*]-organisationen, men har det på trods skrevet mange gode anmeldelser omkring hendes forløb. Det er beklageligt, at hun har skiftet mening, men det kan jo ske. [*Klager*] medsender et screenshot af et opslag på Facebook, hvor [*Deltager D*] omtaler sin Kina-tur meget positivt. [*Deltager D*]'s positive opslag undrer mig noget, så jeg ringer til hende.

Journalist 1 (telefonisk): Hun svarede jo med at sende sådan et opslag, du har lavet umiddelbart efter, at du havde været i Kina. Og nu har jeg læst det, og det ser bare lidt mærkeligt ud, ikke? Du skriver, at det har været en kæmpe oplevelse, og tak til søde [*Klager*], hun har sørget for at have daglig kontakt med mig. Hvorfor skriver du sådan et opslag egentlig, hvis du har haft så dårlig en oplevelse?

[Deltager D] (telefonisk): Det gjorde jeg jo lidt i håb om, at så var den lukket og slukket derfra, og jeg ved udmærket godt, at det ser mærkeligt ud. Men jeg havde også lidt svært ved at skrive det her opslag. Det var noget, jeg blev opfordret til flere gange af [Klager] og fik egentlig at vide allerede, da jeg var i gang med at rejse hjem fra Kina, at nu skulle jeg være forberedt på, at jeg skulle forberede et sidste opslag omkring, hvordan turen havde været, og jeg skulle skrive omkring alle mine positive oplevelser igennem den her tur. Og det havde jeg faktisk lidt svært med.

Journalist 1 (speak): Vi har før mødt deltagere, som har udtalt sig kritisk af [Skønhedskonkurrencen] til os, samtidig med at de på sociale medier har rost organisationen. Og vi har set, hvordan [Klager] netop bruger disse positive kommentarer i et forsøg på at forhindre dem i at tale med pressen. Men disse kvinder var netop forpligtet af kontrakten til at anbefale [Skønhedskonkurrencen]. Ellers risikerede de en bød på 15.000 kr. Men [Deltager D] var ikke under kontrakt og ikke forpligtet til at komme med den positive anmeldelse.

Journalist 1 (telefonisk): Men du kan jo godt skrive sandheden, tænker jeg, i stedet for bare at skrive, at det har været en god oplevelse?

[Deltager D] (telefonisk): Så var det ikke blevet godkendt af [Klager].

Journalist 1 (telefonisk): Okay, men kunne du ikke bare være ligeglad med det?

[Deltager D] (telefonisk): Jeg blev flere gange en lille bitte smule i tvivl, om jeg faktisk havde en kontrakt, netop fordi der blev kørt meget på, at nu skulle jeg lige huske på, at i forhold til de aftaler eller i forhold til nogle kontrakter, så skulle jeg lige huske på, at jeg skulle jeg lige gøre sådan og sådan, eller at jeg ikke måtte gøre sådan og sådan. Så det gjorde mig meget i tvivl, og dengang – nu er det jo fire år siden – der var jeg måske lidt mere bange.

Journalist 1 (telefonisk): Men kan du se nu, at det ser mærkeligt ud, når du kommer ud med en ret heftig kritik, og at hun så kan finde sådan et positivt opslag frem?

[Deltager D] (telefonisk): Ja, det kan jeg sagtens se. Og det er nok også, det har hun jo så også valgt at bruge imod mig.

Journalist 1 (speak): Mens jeg skriver en mail til den kinesiske konkurrence for at høre, hvad de siger til [Deltager D]s kritik af forholdene i Kina, kommer [Journalist B] hen til mit skrivebord. Hun har fundet noget.

Journalist 2: Nå, der var en dansk pige afsted året før.

Journalist 1: Okay, men var hun blevet sendt afsted af [Klager]?

Journalist 2: Det var hun.

Journalist 1: Var hun blevet sendt afsted af [Klager]?

Journalist 2: Ja, året før.

Journalist 1 (speak): Kvinden fortalte i detaljer, hvad hun havde oplevet. Hun ønsker dog ikke at stille op i dokumentaren, men vi må gerne referere fra vores interview med hende.

Journalist 2: Men hun bekræfter i hvert fald det her med kontrolvejninger og de her målinger offentligt. Men hun kan ikke bekræfte det med passet, at de tager deres pas.

Journalist 1: Nej, så den pige vi har talt med, som ikke ønsker at være med, fordi hun vil lægge alt det her bag sig, hun fik ikke taget sit pas. ”

[Tidskode 23:50-24:47]

”*Journalist 1 (speak)*: Vi spørger også juraprofessor på [Universitet B], [Ekspert A], om hvordan han vurderer det, som de unge deltagere fortæller om skønhedskonkurrencer.

[*Ekspert A*]: Det taler jo lidt ind igen i hele den her, synes jeg, samlede opfattelse, man får af det forhold her. Og det som måske åbenbart er internationalt, gør det jo kun værre. At vi har med en branche at gøre her, måske, som jo altså nærmest tiltager sig en form for ejendomsret over de her piger, eller i hvert fald tror, at de har en ejendomsret og kan begrænse både deres ytringer og handlinger, hvad de gør, og hvad de gør, og hvad de tænker, og hvad de gør på nettet, det kan de bare begrænse efter for godt befindende. Altså pigerne er en form for varer i et stort modelspil.

Journalist 1 (speak): Jeg har forelagt både juristen og psykologens kritik af de kinesiske forhold til [Klager]. Men hun har ikke svaret på kritikken. ”

[Tidskode 24:52-27:51]

”*Journalist 1 (speak)*: Jeg er nu taget ind til [Instituttet] for at undersøge, om det er lovligt at fratage andre mennesker råderetten over deres eget pas. Jeg skal tale med [Ekspert C], der er programleder for virksomhedssamarbejde.

[*Ekspert C*]: Vi har som individer, som rettighedshavere, rettigheden til fri bevægelighed. Så når man som virksomhed fratager medarbejdere deres pas, og i dette tilfælde kan hun måske karakteriseres som en medarbejder, så kunne det faktisk fortolkes som et tilfælde af tvangsarbejde.

Journalist 1: Er det så ulovligt eller hvad?

[*Ekspert C*]: Det vil jeg sige i henhold til internationale menneskerettigheder, at det er ulovligt at fratage individer deres pas.

Journalist 1: Hvordan forpligter det sådan en dansk agent, der vælger at sende en pige ned til en konkurrence?

[*Ekspert C*]: Jeg vil sige, at den agent har jo så heller ikke gjort sin nødvendige omhu i forhold til menneskerettighederne, når de sender et individ til en aktivitet, hvor der kan være den form for brud på menneskerettighederne.

Journalist 1 (speak): [Klager], som har taget sig betalt for at sende [Deltager D] afsted til konkurrencen, giver ikke meget for kritikken fra [Instituttet]. I sin mail skriver hun: Med reference til jeres, i anførelses-tegn, ekspertudtalelse, vil jeg kommentere følgende. Det er fuldstændig absurd at tro, at man som dansk manager har mulighed for at undersøge konkurrenceforholdene i Kina, og at man skal holdes ansvarlig for de sikkerhedsforanstaltninger, som man finder nødvendige i Kina.

[...]

Journalist 1 (speak): [Klager] ønsker ikke at svare på kritikken i et interview. Hun skriver, at [Skønhedskonkurrencen] skal have procentdele af pengepræmier. Hun svarer ikke på, om hun har forsøgt at opkræve procenter af [Deltager D]. [Klager] kalder [Deltager D]s påstand om, at hun følte sig presset til at skrive et positivt opslag, for fuldstændig usandsynligt, da hun ikke var under kontrakt. Vores

oplysninger om, at vi har set andre eksempler på, at [Klager] bruger de positive beskeder i et forsøg på at få dem til at fremstå utroværdige i pressen, kalder hun fuldstændig absurd. [Klager] skriver i sit svar, at der ikke findes krav om, at de ikke må drikke eller ryge, men at de fokuserer og promoverer sund livsstil. ”

Af udsendelsen ”*Skønhedskontrakten (5)* fremgår blandt andet følgende:

[Tidskode 01:14-06:36]

”*Journalist 1 (speak)*: Journalist [Journalist B] og jeg mødes nu med en ung, spinkel, lyshåret kvinde fra Herning. Hun har længe villet advare andre om en, ifølge hende, forfærdelig skønhedskonkurrence. Men noget holdt hende tilbage. Vi møder hende en varm og klar sommerdag under åben himmel.

[*Deltager E*]: Jeg hedder [Deltager E]. Jeg er 21 år, og jeg var med i [Skønhedskonkurrencen] i år 2017.

Journalist 2: Og hvor gammel var du der?

[*Deltager E*]: Der var jeg 19.

Journalist 1 (speak): [Deltager E] får i 2017 et tilbud fra [Klager] om at skulle repræsentere Danmark i en italiensk konkurrence, [International skønhedskonkurrence D]. Og som vi har hørt flere gange før, skulle hun betale et gebyr for at komme afsted.

[*Deltager E*]: Jeg skulle give 5.000 som et deltagelsesgebyr, eller opstillingsgebyr, og så derudover flybilletten.

Journalist 1 (speak): [Deltager E] betaler gebyret til [Klager] og glæder sig helt enormt til at komme afsted. Hun havde nemlig en helt fantastisk oplevelse med [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen i Danmark. Blandt andet fordi man gennem konkurrencen kan sætte fokus på et selvvalgt velgørenhedsprojekt. [Deltager E] har valgt psykisk sygdom, som hun selv har inde på livet. Hun lever nemlig med diagnoserne ADHD og aspergers. Men allerede fra start foruroligede den italienske skønhedskonkurrence hende.

[*Deltager E*]: Først og fremmest har jeg rejst i, jeg ved ikke hvad, 12 timer, så jeg er utrolig træt. Rejst hele natten og havde mellemlanding i, det var Köln eller Frankfurt, et eller andet, helt uden lortested at sove. Jeg er virkelig træt og går rundt med kuffert og i stiletter, og der er ikke nogen til at komme og hente mig, og jeg ved ikke, hvor jeg skal møde nogen.

Journalist 1 (speak): Først efter fire timer bliver hun hentet i lufthavnen, fortæller [Deltager E].

[*Deltager E*]: Jamen da vi så bliver hentet, så bliver vi kørt til det forkerte hotel. Og får en skideballe, når vi så kommer frem til det rigtige hotel, selv om vi ikke.

Journalist 2: Altså I får en skideballe, hvorfor?

[*Deltager E*]: Fordi vi kommer for sent.

Journalist 1 (speak): Fordi de unge piger skal, ifølge [Deltager E], nemlig med det samme afsted, uden mulighed for pause eller hvil, ud og reklamere for en dunjakke, de får udleveret.

[*Deltager E*]: Vi skal gå rundt i den store dunjakke i 20 grader, som vi er blevet givet, mens vi ligesom går hele Napoli rundt for at få taget billeder i de her sponsoring.

Journalist 1 (speak): Det går op for [Deltager E], at dagene i Italien er hårde arbejdsdage uden meget fritid.

[Deltager E]: Hvad var det, 7 om morgenen med den her morgenmad, og skulle vi ellers bare videre, og så var vi ikke hjemme før 10 om aftenen, hvor der så var aftensmad, og så var der møder efterfølgende til langt ud på natten. Der fik vi ikke andet end en bolle med et stykke hamburgerryg og en flaske vand, og hvis vi var heldige, så vi fik en mandarin eller to.

Journalist 2: Og prøv lige at beskriv. Var det en sandwich eller var det en lille bolle?

[Deltager E]: Nej nej, det var en decideret lille bolle og ét stykke hamburgerryg.

Journalist 1: Ej men, du må da have været mega sulten.

[Deltager E]: Fuldstændig. Den sidste dag inden showet der siger jeg også, at jeg ikke vil gå på scenen, hvis vi ikke får noget mere. Hvor jeg så får at vide, at jo jo, det skal vi nok få, men jeg skulle lige have fikset hår og makeup. Da jeg så har fået gjort det, så er der åbenbart ikke tid til det, og jeg skulle bare sætte mig på min plads og være klar til, at showet går i gang. Og i alle de her dage, der må vi ikke gå nogen steder, vi må ikke engang gå på toilettet. Der bliver ikke givet nogen informationer om, hvornår vi kan gå på toilettet, eller hvor vi skal hen, eller noget som helst. Og hvis vi så spørger, i de tilfælde af, altså der har vi jo været meget provokeret, og så siger at "det kan ikke passe", så får vi også lov til at gå på toilettet, men det måske en gang, måske to gange på en dag.

Journalist 2: Var der nogen, der blev nægtet, eller?

[Deltager E]: Ja, flere gange.

Journalist 1 (speak): [Deltager E] oplevede, at flere forhold i den italienske konkurrence var seksuelt krænkende. Helt i modstrid med [Skønhedskonkurrencen]s værdier, der jo netop frabeder sig, at deltagerne ikke har anstødelige billeder på deres sociale profiler. Efter nogle øvedage med delkonkurrencer, forløber finalen som et sceneshow, der bliver transmitteret på tv.

[Deltager E]: Altså nogle af kjolerne var utrolig korte. Og vi skulle bare have hudfarvet undertøj inden under, og ja, folk der sidder 5 meter under dig kan se direkte op i skrævet på dig.

Journalist 2: Hvad synes du om, at det var sådan nogle korte kjoler, I skulle gå med?

[Deltager E]: Jeg var meget foruroliget, fordi vi hele tiden igennem [Skønhedskonkurrencen] har fået at vide, at vi skulle sidde pænt, og vi skulle have anstændigt tøj på og ikke udvise nogen form for provokativ seksualitet. Så at jeg skulle på en scene og stå i en så kort kjole med intet andet end et par trusser inden under og folk, altså fremmede mennesker, der sidder lige under dig, kan kigge dig fuldstændig op i skredet, var helt absurd for mig. Startdansen var der nogle af pigerne, der skulle stå og smække hinanden i røven og holde på hinandens røv, hvor jeg bare tænker, det er slet ikke det organisationen står for. Vi står for velgørenhed, selvstændig og styrke. Det var ærlig talt bare mere pornografisk.

Journalist 1: Ej det passer ikke, skulle I stå sådan, altså var det sådan?

[Deltager E]: Der ligger billeder oppe, hvor pigerne står med hinandens hænder på røven. Og der står de altså i badedragt. ”

[Tidskode 20:23-26:52]

Journalist 1 (speak): Vi skal lige tilbage til [Deltager E]. Da interviewet er ved at være slut, fortæller hun nemlig, at hun gerne villet have advaret andre og derved have sikret sig, at andre unge kvinder ikke blev sendt ned til den italienske konkurrence [International skønhedskonkurrence D] uden at kende forholdene. Men det skulle vise sig at give problemer. Mens hun stadig er i Italien, skriver hun en SMS til [Klager] om forholdene.

[Deltager E]: Fire timer måtte vi vente på at kunne få lov til at komme på toilettet. Fra kl. 7 til 21.30 er det eneste vi får en flaske vand, en tør bolle og to mandariner. Slet ikke nok når vi danser og stormer rundt hele tiden. I dag er vi færdige halv et, hvorefter der er kostumeprøvning. Jeg har aldrig set sådan nogle korte kjoler, og bare tanken om, at vi skal op på scenen i den, føler jeg som et direkte overgreb. Når jeg siger korte, mener jeg så korte, at man kan se trusserne på halvdelen af pigerne. De er fuldstændig ligeglade med os, så længe vores ansigt reklamerer for dem, og de behandler os som skrald. Danserutinerne kunne være intro til et stripshow, og i badedragt og så korte kjoler var det utrolig krænkende. En pige besvimelede på grund af manglende ernæring. Folk blev truet med at blive smidt hjem, hvis de gik på toilettet uden tilladelse.

Journalist 1 (speak): [Klager] svarer, at hun er ked af [Deltager E]s oplevelse, og at hun vil tage kontakt til organisationen og videregive kritikken. [Deltager E] skriver, at hun også vil lave en offentlig udtalelse for at advare andre, men så får hun et mindre forstående svar fra [Klager].

[Deltager E]: [Deltager E], du skal ikke tage kontakt til nogen. Du har en kontrakt med [Skønhedskonkurrencen], som siger, at jeg skal godkende de ting, du medvirker til, og udtalelser, der involverer [Skønhedskonkurrencen]. Det er os, der har sendt dig afsted, så de to ting, kan man på ingen måde adskille. Jeg synes, at det er pisse uansvarligt ikke at gøre. Det her, det handler om unge piger, og de taler om selvtillid og styrke og være et forbillede for verden. Men at udsætte en ung pige til noget så slemt og så prøve at skjule det bagefter, i stedet for at tage afstand fra det og gøre opmærksom på, at de har begået en fejl. Det er så uansvarligt, at der er en chance for, at en anden vil tage af sted.

Journalist 1: Så du opfatter det simpelthen som om, at [Klager] henviser til den kontrakt, hvor det ville koste 15.000 kr. at udtale sig negativt?

[Deltager E]: Ja.

Journalist 1: Så det var derfor, at du ikke advarede andre offentligt?

[Deltager E]: Ja. Det var ikke nogen penge, jeg havde. Havde jeg haft økonomien til det, da jeg stod dernede, så havde jeg også taget første flybillet hjem.

Journalist 1 (speak): Jeg skriver nu til [Klager], hvorfor hun sender [Deltager E] ned til en konkurrence, der, ifølge [Deltager E] og den engelske deltager, behandler deltagerne som var de et stykke kød. Og hvorfor forhindrer hun [Deltager E] i at advare andre kvinder?

Journalist 1 (speak): Juraprofessor [Ekspert B] har også læst kontrakten, som deltagerne bliver bedt om at skrive under i forbindelse med deltagelse i [Skønhedskonkurrencen]. Og han undrer sig især over én af bestemmelserne i kontrakten. Nemlig den bestemmelse, som [Klager] henviser til, når hun skriver: Man har tavshedspligt og du har en kontrakt, som siger, at jeg skal godkende udtalelser til [Deltager E].

[Ekspert B]: Specielt én bestemmelse, som jeg vil sige, som er uacceptabel, som jeg vil sige er vurderet til at være ulovlig, sådan en der ikke er gyldig. Altså det at modellen ikke må tale om noget som helst i forhold til den her kontrakt, og så har en bod på, så vidt jeg husker, 15.000.

Journalist 1: Ja, den er sat op til 30 nu.

[Ekspert B]: Og den er sat op til 30. Altså det forekommer mig at være et fuldstændig urimeligt vilkår.

Journalist 1: Hvorfor egentlig?

[Ekspert B]: Udgangspunktet her i Danmark, ja og mange andre steder, men også her i Danmark, det er jo, at vi har ytringsfrihed. Og den kan man jo ikke bare sådan uden videre aftale sig ud af.

Journalist 1 (speak): Så vidt altså [Ekspert B], som er juraprofessor på [Universitet A].

Journalist 1 (speak): Vi har forelagt [Deltager E]s kritik og juraprofessorens vurdering af netop bestemmelsen om tavshedspligt er ulovlig over for [Klager]. Hun ønsker ikke at stille op til interview, men skriver: Jeg tror ikke på, at hvis man vil rette op på tingene, at det skal gå igennem sociale medier eller presse. Derfor bad jeg [Deltager E] om at lade mig snakke med dem i stedet. Og om juraprofessor [Ekspert B]s kritik skriver hun: Jeg vil gerne understrege endnu engang, at tavshedspligten i kontrakten ikke strider mod retten, som I påstår. Jeg vil i stedet endnu engang kritisere jeres brug af, anførelsestegn, ekspertudtalelser. [Klager] har ikke oplyst os om, hvordan og hvornår, hun tog kontakt til den italienske konkurrence. Hun skriver, at hun ikke har sendt deltagere afsted efter [Deltager E]s oplevelse. [Klager] svarer ikke på psykologens udtalelse om, at angsten kan være udløst af konkurrencen. [Klager] skriver desuden, at der ikke findes krav om, at de ikke må drikke eller ryge, men at de fokuserer og promoverer sund livsstil.

Journalist 1 (speak): [Klager] fortsætter sit arbejde med [Skønhedskonkurrencen]-organisationen og efterlyser stadig nye deltagere til fremtidige konkurrencer. Og netop det faktum, at prisen for at udtale sig mod tavshedspligten er hævet fra 15.000 til 30.000 er faldet en af vores kilder så meget for brystet, at hun har skrevet sådan til mig: Jeg synes, at det er under al kritik, at der nu bliver forlangt 30.000 kr. Jeg tror, at [Klager] har fundet ud af, at 15.000 kr. ikke har kunnet skræmme deltagerne nok til at holde mund. Så hævde hun da bare beløbet lidt i håb om, at folk kunne holde sandheden bag konkurrencen for sig selv. [Klager] svarer ikke på deltagerens kritik. Om en bod på 30.000 kr. er i stand til at få fremtidige deltagere til at holde mund, vil jo som sagt fremtiden vise. ”

De påklagede artikler

DR bragte den 28. november 2019 artiklen ”[Skønhedskonkurrencen] strammer krav til deltagere: ’Jeg følte, at jeg ingen rettigheder havde over mig selv og mine sociale medier’” på DRs netavis dr.dk. Artiklen har følgende underrubrik:

”[Skønhedskonkurrencen] fordobler bod for at tale negativt om konkurrencen. Juraprofessor kalder 30.000 kroners bod i [Skønhedskonkurrencen]-kontrakt for dummebøde. ”

Af artiklen fremgår blandt andet følgende:

”[Deltager F] er fra Aalborg og 17 år gammel, da hun i 2018 deltager i [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen.

Hun glæder sig til at komme ind i en verden af glitter og glamour.

Men stemningen ændrer sig, efter at hun havde underskrevet kontrakten med [Skønhedskonkurrencen]-organisationen.

- Selve castingen var en god oplevelse, men efter jeg underskrev kontrakten, så ændrede det sig bare. Man gav en lillefinger, de tog hele armen, jeg følte, at man ingen rettigheder havde over sig selv og sine sociale medier, siger [Deltager F].

[Skønhedskonkurrencen]-kontrakten (linket her er til kontrakten fra 2017) dikterer nemlig blandt meget andet, at man ikke må vise anstødelig opførsel på de sociale medier.

Det er ifølge [Skønhedskonkurrencen]-kontrakten ”billeder, hvor man er beruset, poserer med alkohol, voldsomme festbilleder, meget private kærestebilleder eller tilsvarende. ”

Og det fremgår af kontrakten, at [Skønhedskonkurrencen]-deltagere skal fjerne billeder/videomateriale, ”der kan anses for anstødelige, uetiske, eller som strider mod [Skønhedskonkurrencen]s værdisæt. ”

- Jeg var påpasselig med sociale medier. Jeg gik for eksempel ikke til fødselsdag, for jeg var bange for, at nogen ville poste noget af mig, som så ville kunne opfattes som kontraktbrud, fortæller [Deltager F].

Dobbelt så stor bod, hvis kontrakten ikke overholdes

Ud over kravene i forhold til sociale medier, står der også i kontrakten, at man som deltager i [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen skal optræde korrekt og har tavshedspligt. Begge krav er ifølge kontrakten gældende resten af livet. Hvis man træder ved siden af, risikerer man at skulle betale en bod.

[...]

Hvis en deltager ikke lever op til en af forpligtelserne, kan hun ifølge [Skønhedskonkurrencen]-kontrakten nu få en bod på 30.000 kroner. Bodden er altså fordoblet i forhold til sidste år, hvor det ”kun” kostede 15.000 at dumme sig.

Juraprofessor på [Universitet B], [Ekspert A], har læst begge kontrakter og konstaterer nøgternt.

- Jeg synes, den var usaglig før, så jeg må bare sige, at nu er den så dobbelt så usaglig. Den er jo ikke blevet mere balanceret i mine øjne. Tværtimod er den blevet mere ubalanceret, altså til ulempe for de unge piger, siger [Ekspert A].

- En bod er på mange måder en form for dummebøde. Det er sådan i dansk ret, at man kommer til at betale erstatning, hvis man har gjort noget, som påfører andre et tab. Altså et konkret økonomisk tab. Og det er også tilfældet her. Men derudover skal de altså, hvis de misligholder kontrakten, som jeg forstår det her, betale 30.000 kroner. Ikke for at dække noget tab, men fordi det skal de bare, siger [Ekspert A].

Juraprofessor: Helt ude i hampen

[Ekspert A] tvivler stærkt på, at en dommer overhovedet ville godkende den her bod. Eller kontrakten som helhed for den sags skyld. Netop fordi kravene er meget vidtgående og rækker langt ind i de unges deltageres privatlivssfære - og både frem og tilbage i tiden.

- Nogle af dem kan være rimelige nok, så længe de optræder inden for rammerne af den konkrete konkurrence. Men her er der jo tale om, at de selv skal bekræfte, at de for eksempel aldrig nogensinde - altså også før i tiden - har optrådt nøgen eller pornografisk, og at de ikke på noget tidspunkt - altså også tidligere før deltagelsen i konkurrencen - har lagt noget ud på deres sociale medier, som man kan anse for anstødeligt eller uetisk på nogen måde, forklarer [Ekspert A] og fortsætter:

- Det er at gå langt, langt over strengen i min øjne. Det kan de jo ikke forpligte pigerne til, eller holde pigerne op på. Og slet ikke i sådan en sammenhæng, at de så kan få en bod på 30.000 kroner for måske

som 14-årig at have lagt et billede ud, hvor de måske var lidt småfulde til en fest. Det er jo helt ude i hampen, siger [Ekspert A].

Efter [Ekspert A] har læst kontrakten og hørt nogle af de tidligere deltageres fortælling om, hvordan de oplevede, at netop kontrakten blev brugt som et værktøj til at styre deres adfærd, stiller han sig meget kritisk over for [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen.

- Efter min vurdering får det lidt en karakter af, at man holder nogle unge piger, som er uerfarne, fast i så tæt en skruestik på et så spinkelt grundlag, at det er meget påfaldende.

- Jeg stod på sygehuset og begyndte at ryste

Netop følelsen af at blive holdt fast i en skruestik oplevede [Deltager F] på egen krop.

Hun var i 2018 forpligtet af kontrakten til at møde op til et [Skønhedskonkurrencen]-reunion-arrangement efter konkurrencens ophør, men da hendes mor pludselig blev alvorligt syg og indlagt på hospitalet, meldte hun afbud til arrangementet til [Skønhedskonkurrencen]s direktør, [Klager].

Men [Klager] accepterede, ifølge [Deltager F] og sms'er P1 Dokumentar har set, ikke afbuddet. Hun henviste til, at der var mødepligt, og at det derfor var skrevet ind i kontrakten.

- Jeg stod på sygehuset og begyndte at ryste. Jeg var bange for [Klager], for kontrakten og de 15.000 kroner, for det var jo nærmest det, der blev truet med. Jeg fik det dårligt og tænkte, at jeg blev nødt til at tage afsted. Jeg havde jo ikke noget valg. Jeg synes, det er enormt uprofessionelt, fortæller [Deltager F].

[Deltager F] prøvede at vende stemningen ved at love at møde op næste gang. Men til det svarede [Klager] blot, ifølge den sms-korrespondance [Deltager F] har givet P1 Dokumentar adgang til, at hun ikke kunne bruge det til så meget, at [Deltager F] mødte op næste gang.

- [Klager] har med unge piger at gøre, så der er ingen undskyldning for hendes reaktion på, at min mor var syg. Det er dybt respektløst og usympatisk. At hun kan finde på at komme med en udtalelse om, at hun "ikke kan bruge det til så meget, at jeg kommer næste gang" er fuldstændig sindssygt, når man har med en 17-årig pige at gøre, siger [Deltager F].

- Vi har bare bedt om anstændig opførsel

Direktør i [Skønhedskonkurrencen], [Klager], har ikke ønsket at stille op til interview, men skriver i en mail til P1 Dokumentar:

- [Deltager F] er aldrig blevet truet med at skulle betale erstatning. Hun blev blot gjort opmærksom på, at der var mødepligt til et arrangement.

Og med hensyn til at [Deltager F] fortæller, at hun i perioden under konkurrencen ikke gik til fødselsdage, fordi hun var bange for, om nogen kunne poste et billede af hende, der ikke levede op til [Skønhedskonkurrencen]s værdisæt, skriver [Klager]:

- Vi har aldrig nogensinde begrænset deltagerne i forhold til sociale arrangementer. Det eneste, vi har bedt om, er anstændig opførsel på sociale medier, fordi de fungerer som rollemodeller.

Til kritikken af kontraktens vilkår om tavshedspligt og af, at den gør deltagerne bange for at udtale sig kritisk om situationen, skriver [Klager]:

- I hævder, at mange piger, som er underlagt kontrakten, enten er bange for at ytre sig eller føler sig truet, men hævder samtidig, at der er mange, som har ytret sig kritisk om organisationen, selv om de er underlagt kontrakten. Det gælder også [Deltager F], og derfor hænger fortællingen ikke helt sammen.

[...]

- *I serverer et groft fordrejet billede*

DR har forgæves forsøgt at få [Klager] til at svare på juraprofessor [Ekspert A]s kritik af kontrakten. Både at han mener, hele kontrakten går langt over strengen i forhold til, hvad man kan forlange af de unge kvinder, at man holder uerfarne piger fast i en skruestik på et spinkelt grundlag, og at boden kan opfattes som en dummebøde, som ifølge ham næppe ville blive godkendt af en dommer.

[Klager] vil ikke stille op til interview, men skriver i en mail til DR:

- I din forelæggelse præsenterer du forskellige ”ekspertudtalelser”, som jeg gerne vil kommentere på. Udtalelserne vidner nemlig om, at I serverer et groft fordrejet billede, ikke alene for jeres lyttere, men også eksperterne.

- I får en juraekspert til at udtale, at kontrakten er imod den danske lov mm. og ikke ville blive godkendt i retten af en dommer – en faktuel forkert oplysning, som I bliver ved med at fastholde. Jeg har flere gange påpeget, at det er tale om en erhvervskontrakt.

Ifølge [Klager] og hendes advokat er kontrakten fuldt ud balanceret mellem [Skønhedskonkurrencen] og deltagerens interesser. Så P1 Dokumentar spørger [Ekspert A], om hun kan have en pointe:

- Men jeg bliver lidt forvirret så - [Klager]s advokat siger jo, at det er en fuldt ud balanceret kontrakt, fordi det er en erhvervskontrakt?

- Ja, jeg ved ikke helt præcis, hvad baggrunden for den udtalelse er. Sådan som jeg ser det, er det ikke en erhvervskontrakt. Der er én erhvervsdrivende her, og det er [Skønhedskonkurrencen]-organisationen. Men modparterne - det er jo nogle unge piger, som så vidt jeg forstår det jo ikke er etablerede modeller på det tidspunkt her. Og derfor må jeg antage, det er ganske almindelige privatpersoner, som gerne vil deltage i en konkurrence, og hvis de vinder har de mulighed for at få et lille pengebeløb. Men sådan et enkeltstående pengebeløb gør dem jo ikke til erhvervsdrivende. Det ændrer ikke på, at det er privatpersoner på den ene side og en erhvervsdrivende, [Skønhedskonkurrencen]-organisationen, på den anden side, siger [Ekspert A]. ”

DR bragte den 28. november 2019 artiklen ”[Skønhedskonkurrencen]-deltager: ’Jeg føler, at jeg er blevet snydt’” på DRs netavis dr.dk. Artiklen har følgende underrubrik:

”[Deltager A] troede, hun betalte gebyr for at deltage i international skønhedskonkurrence. Men pengene gik til [Skønhedskonkurrencen]. Juraekspert vurderer gebyret ulovligt. ”

Af artiklen fremgår blandt andet følgende:

”Det er en drøm, der går i opfyldelse, da 21-årige [Deltager A] i 2018 bliver sendt til den internationale skønhedskonkurrence [International skønhedskonkurrence C] i Ecuador.

[Deltager A] har deltaget i [Skønhedskonkurrencen] i 2017, og efter gymnasiet vil hun gerne ud og rejse, så en international skønhedskonkurrence er et oplagt valg for [Deltager A].

[Skønhedskonkurrencen]s direktør, [Klager], skriver og tilbyder [Deltager A] en international skønhedskonkurrence og oplyser, at prisen er 900 amerikanske dollar svarende til cirka 6.000 danske kroner.

- Jeg skulle selv betale et opstillingsgebyr på de her 900 dollar, som jeg forstår går til hotel, security, og så jeg skal selv dække min flybillet, siger [Deltager A] til P1 Dokumentar.

[...]

'Jeg vil vide, hvad mine penge er gået til'

Efter P1 Dokumentar udkom med den kritiske dokumentar Skønhedskontrakten i maj 2019 og en række artikler på dr.dk, der stiller skarpt på bagsiden af [Skønhedskonkurrencen], begynder [Deltager A] at undre sig.

- Jeg tror, det var [Deltager B], hun hed, hende der fortalte, at [Klager] havde krævet et gebyr. Og så tænkte jeg, gad vide om min deltagelse egentlig var gratis fra den internationale konkurrences side.

[Deltager A] kontakter [International skønhedskonkurrence C]s tolk i Ecuador og spørger, hvad konkurrencen koster.

- Jeg får ud af ham, at min deltagelse var gratis. Så de 900 dollar er ikke gået til dem, fortæller [Deltager A].

P1 Dokumentar har set beskeden fra den internationale konkurrence, som bekræfter, at deltagelsen var gratis. [Deltager A] konfronterer [Klager] med sin opdagelse og beder hende i samarbejde med en advokat om at få pengene tilbage.

- Jeg vil vide, hvad mine penge er gået til. Jeg føler, at jeg er blevet snydt.

Juraprofessor ved [Universitet A] [Ekspert B] har set korrespondancen med [Klager], kontrakten, kvittering for overførsel og korrespondancen med den internationale konkurrence. Og ifølge ham ser det ikke godt ud.

- Det vil som udgangspunkt betyde, at beløbet skal tilbagebetales, og man kan også overveje, om vi er ovre i noget strafbart, fordi man bilder nogen ind, at der skal betales noget, som faktisk ikke skal betales, og så er vi ovre i sådan en bedrageribestemmelse i straffeloven.

P1 Dokumentar har interviewet flere tidligere deltagere, der har betalt et opstillingsgebyr til [Skønhedskonkurrencen]s direktør, [Klager], i den tro, at beløbet var et krav fra den internationale konkurrence, hvor de efterfølgende har fundet ud af, at det ikke var tilfældet.

[Klager]: 'Absurd diskussion'

[Deltager A] vinder en pengepræmie i Ecuador. En præmie, som [Klager] med kontrakten i hånden kræver 50 procent af. [Deltager A] vil ikke betale til [Klager], da beløbet slet ikke dækker de udgifter, hun har haft ved rejsen. Og så mener hun også, hun skal have gebyret tilbage, da det jo ifølge blandt andre juraprofessor [Ekspert B] er opkrævet på forkert baggrund og kan være strafbart.

[Klager] har ikke ønsket at stille op til interview, men i en mail til P1 Dokumentar skriver hun:

- Alle deltagere skal betale et opstillingsgebyr til [Skønhedskonkurrencen]-organisationen. Det er desværre ikke muligt for organisationen at formidle konkurrencer gratis. Det virker underligt at skulle fortælle pigerne, at opstillingsgebyret går til [Skønhedskonkurrencen].

[Klager] svarer ikke på eksperternes vurdering af, at opstillingsgebyret bliver opkrævet på forkert grundlag og kan være strafbart. Og hun har ikke svaret på, om hun gør deltagerne opmærksomme på, at de gebyrer, hun kræver for internationale konkurrencer, går til [Skønhedskonkurrencen] og ikke de internationale konkurrencer.

Hun svarer i stedet:

- Med henvisning til firmaets advokat, juraeksperten [Advokaten], vil jeg gerne understrege, at [Deltager A] tilbageholder et skyldigt beløb til organisationen. [Deltager A] har derfor incitament til at fordreje fakta, hvilket hun da åbenlyst også gør.

- Derudover er [Deltager A] naturligvis blevet informeret om opstillingsgebyret, hvor hun har fået frie hænder til at søge eventuelle sponsorater i kraft af [Skønhedskonkurrencen]s-brand, hun har bl.a. fået et forberedende forløb, deltaget i en bootcamp med øvrige mentors, fotosession, rød løber-arrangement og har benyttet sig af [Skønhedskonkurrencen]-organisationens brand generelt - vi har aldrig reklameret med gratis ydelser, og det er derfor en absurd diskussion.

[Deltager A] er rystet over [Klager]s beskyldninger, da P1 Dokumentar ringer til hende.

- [Klager] har aldrig gjort mig opmærksom på, at det gebyr gik til [Skønhedskonkurrencen]. Hun skriver det til mig i en kontekst, hvor jeg bliver ledt til at tro, at gebyret går til den internationale konkurrence. Hun kræver også beløbet i dollar, hvilket jo bestyrker mig i den tro.

- Med hensyn til, at jeg skulle skylde [Klager] et beløb: For det første er vi så ikke enige om, om jeg skal dele præmien med hende. For det andet, så ændrer det jo ikke ved, at hun har forlangt et gebyr, som juraeksperter mener, jeg har ret til at få tilbagebetalt. Og gebyret overstiger langt det beløb, hun mener, jeg skylder hende. Jeg fordrejer ikke fakta. Jeg har det sort på hvidt, siger [Deltager A]. ”

DR bragte den 29. november 2019 artiklen ”*Vi blev kaldt op på scenen én for én for at blive målt og vejjet*” på DRs netavis dr.dk. Artiklen har følgende underrubrik:

”[Deltager D] følte sig taget som gidsel af kinesisk skønhedskonkurrence, hvor deltagerne blev målt og vejjet offentligt og fik taget deres pas.”

Af artiklen fremgår blandt andet følgende:

”[Deltager D] er blot 19 år, da [Skønhedskonkurrencen]s direktør, [Klager], tilbyder hende at komme til en international skønhedskonkurrence i Kina, [International skønhedskonkurrence E].

[Klager] forlanger et opstillingsgebyr, som [Deltager D] betaler, og straks derefter sidder hun forventningsfuldt i en flyver til Kina.

Men det, som skulle have været et eventyr, viser sig ifølge [Deltager D] at være noget helt andet.

For da [Deltager D] lander i Kina sammen med en gruppe af andre deltagere fra Europa, sker der noget, ifølge [Deltager D], mistænkeligt:

- Lige pludselig kommer der nogle mænd i lilla veste over til os, og de siger, at de har ansvaret for os. Vi skal starte med at udlevere vores pas, id og penge. Vi får at vide, at vi har udgangsforbud fra hotellet, fortæller [Deltager D].

Den velkomst bliver startskuddet til en benhård konkurrence, der ifølge [Deltager D] minder mest om en fire ugers lang arbejdslejr med meget lange arbejdsdage og alt for lidt mad.

Nogle gange får pigerne kun et stykke frugt og en flaske vand efter morgenmaden og frem til sen aften, hvor de får en portion fastfood.

[...]

Offentlige kontrolvejninger

Sulten begynder at sætte sig i pigerne, og desperationen dukker op.

- Der var en pige, som rullede vatkugler for at spise dem, fordi hun var så sulten, fortæller [Deltager D].

[Deltager D] fortæller, at de mange deltagere får at vide, at de skal tage pænt tøj på og gå ned i et festlokale på hotellet, da de skal til et sammenrystningsarrangement.

- Vi blev placeret i en cirkel, og så blev vi kaldt op på scenen én for én på den her badevægt for at blive målt og vejlet. Og så blev det råbt op, hvad man vejlede, og hvad man målte.

Hvad synes du om det?

- Det var skide ubehageligt, fortæller [Deltager D] til P1 Dokumentar.

- Jeg begyndte at få det psykisk dårligt.

Hvorfor?

- Jeg tror bare, det var første gang, det gik op for mig, at måske var jeg for tyk eller måske var jeg forkert. Jo længere jeg opholdt i den her verden, jo mere usundt blev det. Pigerne havde tandbørster med i tasken, så de kunne kaste op. Der var en anden pige, som rullede vatkugler for at spise dem. Fordi hun var så sulten, fortæller [Deltager D].

[...]

[Klager]: Fuldstændig absurd

Efter nogle uger ved den kinesiske konkurrence får [Deltager D] nok.

- Der var en pige, som var for langsom til at nå bussen, og hun blev skældt ud. Der beder jeg om mit pas, og de griner af mig og siger ”det kan du få efter konkurrencen”, siger [Deltager D].

[Deltager D] skriver til [Klager], direktør i [Skønhedskonkurrencen]-organisationen, som har sendt hende afsted til konkurrencen:

- Der skrev jeg til hende, at jeg havde det dårligt og ville hjem, og der skrev hun en sød besked om, at hun godt vidste, at det var hårdt, og at hun kendte til forholdene, men at jeg bare skulle bide tænderne sammen og holde ud.

Vi har forelagt kritikken for [Klager]. Hun ønsker ikke at stille op til interview.

I et svar til P1 Dokumentar skriver hun:

- Måske har hun ikke fået afstemt sine forventninger inden sin deltagelse i udlandet, men at konkurrere er hårdt arbejde. Jeg har læst [Deltager D]s kommentarer om pas og udgangsforbud i Kina, og jeg har fået at vide af den kinesiske organisation, at de gør det af sikkerhedsmæssige årsager. De har at gøre med 80 til 100 deltagere, og det er deres ansvar, at der ikke sker noget med pigerne. Ligesom det er deres ansvar at sende pigerne hjem igen efter konkurrencens forløb. Hvis man går hen og mister eller får stjålet sit pas, bliver det et problem. Herhjemme kan det virke fuldstændig absurd med den slags sikkerhedsforanstaltninger, men jeg skal ikke kunne sige, hvad der er nødvendigt i Kina, skriver [Klager] i et svar til P1 Dokumentar.

Ekspert: At fratage pas kan tolkes som tvangsarbejde

Og ifølge [Ekspert C], der er programleder for virksomhedssamarbejde hos [Instituttet], er det lige netop en forklaring, man ofte hører i forbindelse med sager om muligt tvangsarbejde.

Men det er ifølge hende ikke desto mindre ulovligt, at fratage andre mennesker deres pas, fastslår hun.

- Vi har som individer retten til fri bevægelighed, så når man som virksomhed fratager medarbejdere deres pas, kan det fortolkes som tvangsarbejde. Det er i strid med den europæiske menneskerettighedskonvention, FNs konvention om civile og politiske rettigheder og ILO konvention nr. 105 som omhandler afskaffelse af tvangsarbejde, siger [Ekspert C].

- Jeg vil sige, at den agent har ikke gjort sin nødvendige omhu i forhold til menneskerettighederne, når de sender et individ til den form for aktivitet, når der kan være den slags brud på menneskerettighederne, siger [Ekspert C].

[Klager]: [Deltager D] var glad og tilfreds med konkurrencen

[Klager], som har forlangt et opstillingsgebyr i forbindelse med [Deltager D]s udlandsrejse, giver ikke meget for kritikken fra [Instituttet]. Det skriver hun i en mail til P1 Dokumentar:

- Med reference til jeres ”ekspertudtalelse” vil jeg kommentere følgende: Det er fuldstændig absurd at tro, at man som dansk manager har mulighed for at undersøge konkurrenceforholdene i Kina, og at man skal holdes ansvarlig for de sikkerhedsforanstaltninger, som man finder nødvendige i Kina.

Endvidere skriver [Klager], at det var hendes indtryk, at [Deltager D] var glad og tilfreds med konkurrencen.

Hun havde nemlig lavet et positivt opslag om konkurrencen, hvor hun personligt takker [Klager], som gav hende muligheden for at komme afsted.

[Deltager D] fortæller, at hun skrev det opslag, fordi [Klager] flere gange bad hende om det.

- Det gjorde jeg jo lidt i håb om, at så var den i hvert fald lukket og slukket. Jeg ved udmærket godt, at det ser mærkeligt ud. Men det er noget, jeg bliver opfordret til flere gange af [Klager]. Faktisk allerede da jeg var i gang med at rejse hjem fra Kina. Jeg skulle skrive om alle mine positive oplevelser igennem den her tur, og det havde jeg det svært med, fortæller [Deltager D].

Til [Deltager D]s påstand om, at hun følte sig presset til at skrive opslaget, skriver [Klager] i en mail til P1 Dokumentar:

- [Deltager D] har aldrig underskrevet en kontrakt, derfor virker hendes påstand fuldstændig usandsynlig.

P1 Dokumentar har før mødt deltagere, der har udtalt kritik af [Skønhedskonkurrencen] til os, samtidig med at de på sociale medier har rost organisationen. Og vi har set, hvordan [Klager] netop bruger disse positive kommentarer i forsøg på at forhindre dem i at tale med pressen.

Men disse kvinder var netop forpligtet af kontrakten til at anbefale [Skønhedskonkurrencen]. Ellers risikerede de en bød på 15.000 kroner. Men [Deltager D] var ikke under kontrakt og ikke forpligtet til at komme med den positive anmeldelse.

Men du kan jo godt skrive sandheden, tænker jeg, i stedet for bare skrive, det har været god oplevelse?

- Så var det ikke blevet godkendt af [Klager].

Men kan du ikke bare være ligeglad med det?

- Jeg blev flere gange en lille bitte smule i tvivl, om jeg faktisk havde en kontrakt. Netop fordi at der blev kørt meget på, at nu skulle jeg lige huske på, at jeg skulle gøre sådan og sådan, eller at jeg ikke måtte gøre sådan. Så det gjorde mig i tvivl, og dengang for fire år siden var jeg måske lidt bange.

P1 Dokumentar har kontaktet den kinesiske konkurrence flere gange, men de har ikke svaret på henvendelserne. ”

DR bragte den 30. november 2019 artiklen ”*Skønhedsdronning: ”Kjolerne var så korte, at man kunne se op i vores skræv”*” på DRs netavis dr.dk. Artiklen har følgende underrubrik:

”Drømmen om at repræsentere Danmark i en skønhedskonkurrence i Italien, endte ifølge [Deltager E] med pornografisk dans, slag, skub og udskamning. ”

Af artiklen fremgår blandt andet følgende:

”[Deltager E] på 21 år beskriver sin deltagelse i [Skønhedskonkurrencen] 2017 som fantastisk.

Derfor har hun også et meget højt ønske om at komme til udlandet og repræsentere Danmark som skønhedsdronning efterfølgende.

Så glæden er stor, da [Skønhedskonkurrencen]s direktør, [Klager], tilbyder [Deltager E] at komme til en international konkurrence i Italien, [International skønhedskonkurrence D], i efteråret 2017.

[Deltager E] betaler et deltagergebyr på 5000 kroner og flyver til Milano med sommerfugle i maven.

Men allerede da hun lander i lufthavnen, bliver sommerfuglene forvandlet til en ulmende uro, og hun får fornemmelsen af, at den fem dage lange konkurrence langt fra indfrier forventningen om et internationalt skønhedseventyr.

- Jeg venter fire timer i lufthavnen, før de henter mig. Så kører de os til det forkerte hotel, og da vi endelig kommer frem til det rigtige hotel, får vi en skideballe, fordi vi kommer for sent, fortæller [Deltager E].

Og Ifølge [Deltager E] er den første skideballe kun begyndelsen på en nedbrydende og opslidende konkurrence, der løber over fem dage. Dagene er meget lange med hårdt fysisk arbejde, dans og catwalk i høje sko. Nogle gange til langt ud på natten.

- De gav os nærmest ikke noget at spise. Kun en lille bolle med hamburgerryg, en flaske vand og en mandarin eller to.

[Deltager E] fortæller, at de ikke selv kunne købe mad, da de ikke havde mulighed for at forlade settet med forberedelser til final dage. Faktisk måtte de ifølge [Deltager E] ikke engang selv bestemme, hvornår de kunne komme på toilettet.

- Vi fik ikke at vide, hvilket tidsrum vi så kunne gå på toilettet. Vi skulle spørge om lov, og flere gange blev det nægtet. De truede folk med at blive sendt hjem, hvis vi gik på toilettet uden at have fået lov, fortæller [Deltager E].

Selve den sceneoptræden, deltagerne blev bedt om at lave, oplevede [Deltager E] som krænkende og fuldstændig i strid med de værdier, [Skønhedskonkurrencen] har. Her fremgår det netop af kontrakten, at deltagerne ikke må have optrådt nøgen/pornografisk i noget medie.

- Nogle af kjolerne var utrolig korte, og vi skulle bare have hudfarvet undertøj inden under. Folk sidder fem meter under dig og kan se direkte op i skrævet på dig, fortæller [Deltager E] og fortsætter:

- Jeg var meget foruroliget, fordi vi hele tiden igennem [Skønhedskonkurrencen] har fået at vide, at vi skulle sidde pænt, og vi skulle have anstændigt tøj på og ikke udvise nogen form for provokativ seksualitet. Så at jeg skulle stå på en scene i så kort en kjole med intet andet end et par trusser indenunder - med fremmede mennesker, der sidder lige under dig og kan kigge dig fuldstændig op i skrævet. Det er bare er helt absurd for mig, siger [Deltager E].

[...]

Følte sig truet til tavshed

[Deltager E] skrev også til [Klager], at hun ville advare andre om forholdene offentligt og kontakte organisationen om, hvorfor hun var den eneste, der havde betalt et gebyr for at stille op.

Men det frarådede [Klager] hende i følge sms'erne at gøre og mindede hende om, at hun var under [Skønhedskonkurrencen] kontrakt og havde tavshedspligt.

Og angsten for at skulle til at betale en bod på 15.000 kroner fik [Deltager E] til mod sin vilje at holde mund om de ifølge hende kritisable forhold. Men i dag er [Deltager E] vred over, at [Klager] bremsede hende.

- Jeg synes, det er pisse-uansvarligt. De taler om selvtillid og styrke, men at sende en ung pige afsted til sådan noget og så bagefter prøve at skjule det - det er så uansvarligt. Jeg havde ikke 15.000 kroner, fortæller hun.

Netop kontraktens vilkår om tavshedspligt har flere eksperter vurderet til at være i strid med deltagernes krav om ytringsfrihed.

- Det er bestemt en bestemmelse, som jeg vil sige er uacceptabel, og som jeg vil vurdere til at være ulovlig. Det forekommer mig at være et fuldstændig urimeligt vilkår, at modellen ikke må tale om noget som helst i forhold til den her kontrakt. Udgangspunktet her i Danmark, og mange andre steder, er, at vi har ytringsfrihed. Og den kan man ikke bare aftale sig ud af, siger [Ekspert B].

[Klager] har ikke ønsket at stille op til et interview. Men hun skriver i en mail til P1 Dokumentar:

- Efter [Deltager E]s hjemkomst ville hun gerne skrive om sin oplevelse og advare andre om at deltage i [International skønhedskonkurrence D]. Som National Director er det min opgave at tale med organisatio-

nen og få bekræftet hændelserne, samt fortælle dem om oplevelsen, så de kan forbedre vilkårene. Jeg tror ikke på, at det skal gå igennem sociale medier eller presse, så derfor bad jeg [Deltager E] om at lade mig tale med dem i stedet, skriver [Klager] i en mail til P1 Dokumentar.

P1 Dokumentar har bedt [Klager] om at fortælle, hvornår og hvordan hun kontaktede konkurrencen, men det har [Klager] ikke svaret på. Hun skriver dog, at hun ikke længere samarbejder med den italienske konkurrence.

Hun mener, at juraprofessor [Ekspert B] er galt på den, når han vurderer tavshedspligten i kontrakten strider mod retten til ytringsfrihed. Hun skriver:

- Jeg vil dog gerne understrege endnu engang, at tavshedspligten i kontrakten IKKE strider mod retten, som I påstår, og som I bliver ved med at fastholde. Jeg vil i stedet endnu engang kritisere jeres brug af ”ekspertudtalelser” og henvise til firmaets advokat - juraeksperten, [Advokaten]. ”

[Klager] klagede den 20. februar 2020 til DR, som den 4. maj 2020 afviste klagen. [Klager]s klage over DRs afvisning er modtaget i Pressenævnet den 27. juli 2020.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

Korrekt information og kildekritik

[Klager] har indledningsvis oplyst, at flere af de påstande, hvorpå DR har baseret sin fortælling, er ganske uholdbare, vildledende og direkte usande. DR har vildledt, forvrænget og manipuleret i en alvorlig grad, samt fremsat offentlig kritik af forhold, der af DR fremlægges som objektivt konstaterbare uden at være det.

[Klager] har kritiseret DRs journalister for manglende evner til at forholde sig kritiske til nyhedskilderne og for at bringe udokumenterede påstande og anklager mod [Klager]. Journalisterne har adskillige gange bragt ukorrekt information velvidende herom og uden et ønske om at få rettet fejlene. Journalisterne har ikke udvist kritik over for nyhedskilderne, der tydeligvis har en skadevoldende hensigt.

Journalisterne har derudover udøvet censur ved at tilsidesætte væsentlig dokumentation, som ikke passer ind i deres virkelighedsudlægning, som klart og tydeligt illustrerer DRs skadevoldende agenda. DR har således begrænset [Klager]s ytringsfrihed, idet hun ikke har fået lov til at komme til orde.

- Ekspertudtalelser om [Skønhedskonkurrencen]-kontrakten

[Klager] har anført, at DR har ugyldiggjort [Skønhedskonkurrencen]-organisationens deltagerkontrakt på et faktuel forkert og misvisende grundlag. DRs påstand om, at deltagerkontrakten er ulovlig er således både falsk og misvisende.

Kontrakten er udarbejdet af flere juraeksperter og efterfølgende revideret og gennemgået af flere omgange. Intet i kontrakten er ulovligt, som DR har hævdet ved at bringe et par udtalelser fra ”eksperter”, som udtaler sig om forhold, de reelt set ikke har kendskab til.

[Klager] har henvist til, at [Ekspert A], som det kommer til udtryk i ”*Skønhedskontrakten (3)*”, tydeligvis ikke har kendskab til baggrunden for [Klager]s advokats udtalelse om, at deltagerkontrakten er en erhvervskontrakt:

”[Ekspert A]: Jeg ved ikke helt præcis, hvad baggrunden for den udtalelse er. Sådan som jeg ser det, er det ikke en erhvervskontrakt. Der er én erhvervsdrivende her, og det er [Skønhedskonkurrencen] organisationen. Men modparterne her, det er jo aftaleparterne - det er jo nogle unge piger, som så vidt jeg forstår det, jo ikke er etableret modeller på det tidspunkt her. Så altså for mig og se er det ikke en erhvervskontrakt.”

Det er særdeles subjektiv udtalelse, som DR har brugt til at fremstille kontrakten som værende ulovlig og italesat den sådan, hvilket kan undre, at et public service medie skal have lov til.

[Klager] har endvidere henvist til, at DR har italesat kontrakten som en ”ansættelseskontrakt”. [Klager] har et utal af gange påpeget over for DR, at det rettelig er en erhvervskontrakt og har i den forbindelse henvist til uddrag af sit svar på forelæggelsen:

”Den grundlæggende præmis for enhver ”journalistisk” undersøgelse af Danmarks Radio, der er foretaget i relation til [Skønhedskonkurrencen]s kontrakter, tager udgangspunkt i, at der skulle være tale om ansættelse af en ung arbejder, som efterfølgende skulle være blevet groft udnyttet af sin arbejdsgiver.

Virkeligheden forholder sig væsentligt anderledes, idet der ikke er tale om et ansættelsesforhold. Delta-
gerne indgår professionelle modelkontrakter med [Skønhedskonkurrencen]-organisationen – helt i tråd med den praksis som udøves af branchen. Der er tale om voksne piger, der bevæger sig ind i en professionel branche og et tilsvarende miljø, hvor der også fremsættes professionelle krav til disse.

[Ekspert D], som jeg ved er en anerkendt forsker på det ansættelsesretlige område, besvarer jeres spørgsmål med udgangspunkt i en almindelig ansættelseskontrakt.

[Ekspert D] anfører, at kravet om hemmeligholdelse ikke vil kunne gennemføres i en ansættelseskontrakt, hvilket sikkert er korrekt, men uden relevans for de kontrakterne som modellerne har indgået. Klausuler om hemmeligholdelse er meget sædvanlige ved almindelig kontraktudarbejdelse idet parterne som udgangspunkt frit kan aftale hvad de vil. Idet ytringsfriheden fortsat gælder, vil en part som har indgået aftale om hemmeligholdelse fortsat kunne ytre om kontraktens indhold. Dog således at den ytrende part i stedet vil blive sanktioneret gennem udøvelsen af en aftalt beføjelse – herunder erstatning, bodskrav eller ophævelse af kontrakten.

Idet jeg ikke er bekendt med hvordan [Ekspert D] er blevet forelagt oplysningerne samt hvordan han har bevaret Danmarks Radios henvendelsen, er det naturligt for mig at antage, det reelle svar har været mere nuanceret, hvilket jeg imødeser fremlagt hvis tilfældet.”

[...]

”Indledningsvis skal jeg understrege, at de bemærkninger, som er forelagt mig fra [Ekspert B] er særdeles upassende. Der fremsættes udtalelser om et aftaleforhold, som vedkommende ikke har fuldt ud kendskab til, hvor det samtidig anføres at ”[...] man kan overveje, om det her skal over i noget strafbart[...]”.

Efter at have gennemgået sagsakterne med min advokat, foreligger der ingen forhold, som hverken aftaleretligt eller strafferetligt i særdeleshed, vil kunne udgøre et brud eller en overtrædelse i ethvert henseende.”

[...]

”Vores advokat har foretaget en vurdering af kontraktens vilkår, herunder en konkret afvejning af de rettigheder og forpligtelser som kontrakten giver kontraktparterne. Som allerede anført utallige gange, er der tale om en professionel kontrakt mellem et bureau og en model, hvilket er et væsentligt moment i denne vurdering. På baggrund af denne vurdering er der fastsat en bod, som stemmer overens med kontrakttypen, indholdet og de branchestandarder som måtte være gældende på det pågældende område.

Afslutningsvis bør det bemærkes, at denne bodstørrelse er bagatelagtig i forhold til dem som fastsat i tilsvarende kontrakter inden for øvrige arbejdsområder, hvorved der næppe er tale om en uforholdsvist ’unødvendig hård’ sanktion.

De konkurrencer som deltagerne får adgang til gennem sit virke i [Skønhedskonkurrencen] har præmiesummen på mellem kr. 100.000 til kr. 900.000. Hertil kommer de værdier, som kan være svære at sætte et beløb på, såsom personlig eksponering, sponsoraftaler og anden goodwill, som deltagerne opnår gennem sin deltagelse.

Til de mindre konkurrencer betaler deltagerne et mindre beløb for deltagelse med alt betalt i udlandet i op til 1-4 uger. Her indgår op til flere måneders arbejde fra [Skønhedskonkurrencen]s side, ligesom adgangen til disse konkurrencer skyldes relationer og kontakter skabt gennem adskillige års arbejde i branchen, hvilket i sig selv har en væsentlig værdi.”

[Klager]s svar på forelæggelsen demonstrerer, at eksempelvis [Ekspert A] udtaler sig om forhold, han ikke har kendskab til, såsom for eksempel kontraktparternes roller, værdier m.m., der har en afgørende betydning for, hvilken type kontrakt, der er tale om.

DR har baseret sin kritik af kontrakten på baggrund af, at ”eksperterne” giver deres meninger til kende, uden at have kendskab til aftaleforholdene. ”Eksperternes” manglende indblik afspejles således i deres udtalelser om kontrakten, og det er derfor dybt problematisk, at DR har baseret sin historie på en falsk præmis, hvor kontrakten diskuteres ud fra den forståelse, at der er tale om en ansættelseskontrakt frem for en erhvervskontrakt.

- [Deltager D]s udtalelser

[Klager] har anført, at DR i forbindelse med historien om [Deltager D] uberettiget har rettet kritik mod [Klager] for konkurrenceforhold i udlandet, og at DR ikke har udvist tilstrækkelig kritik over for [Deltager D] som kilde.

[Klager] har henvist til, at DR i udsendelserne har bragt udokumenterede påstande om konkurrencens forhold og har henvist konkret til [Deltager D]s udtalelse om, at de kinesiske arrangører har tilbageholdt deltagerens id og penge. Det er fuldstændig absurd, at en dansk manager skulle have haft mulighed for at undersøge konkurrenceforhold i Kina.

I ”*Skønhedskontrakten (4)*” udtaler [Ekspert C]:

”[Ekspert C]: Jeg vil sige, den agent har ikke gjort sin nødvendige omhu i forhold til menneskerettighederne, når de sender et individ til den form for aktivitet, når der kan være den slags brud på menneskerettighederne.”

Et eksempel på en udokumenteret påstand er følgende fra ”*Skønhedskontrakten (4)*”, hvor [Deltager D] blandt andet fortæller:

”[Deltager D]: De [de kinesiske arrangører] tog vores id og vores penge. De behandlede os som små arbejdere.”

Det er ukorrekt, at deltagerne fik frataget deres penge i forbindelse med skønhedskonkurrencen i Ki-na. Fremstillingen får dermed karakter af en skræmmekampagne, som samtidigt kobles til [Skønhedskonkurrencen]-organisationen og [Klager].

- [Deltager F]s udtalelser

[Klager] har anført, at DR har viderebragt udokumenterede oplysninger i form af [Deltager F]s oplysninger om sin mors sygdom og hospitalsindlæggelse.

Det er helt almindeligt, at [Skønhedskonkurrencen]-finalister melder fra til arrangementer, hvis de ikke de har placeret sig i konkurrencen og er skuffede. Det er netop af den årsag, at deltagerne har de kontraktmæssige forpligtelser. Deltagerne får til gengæld goder af sponsorer, som de har forpligtet sig over for. Så længe deltagerne kan fremvise en lægeerklæring, kan de blive fritaget for disse forpligtelser. Dette var dog ikke tilfældet for [Deltager F]. Det er derfor væsentligt, hvorvidt der foreligger dokumentation for, at DR har bragt sådan en historie.

- DRs påvirkning af kilder mv.

[Klager] har anført, at det er modstridende påstande, når DR har påstået, at flere deltagere ikke tør stå frem, men nu alligevel gør det.

[Klager] har endvidere anført, at de negative udtalelser må være udtryk for hævn eller ønske om taletid i medierne for de tidligere deltagere, ligesom [Klager] også har anført, at DR har forsøgt at påvirke de unge piger ved aktivt at propagandere, udøve censur, fordreje fakta og misbruge ekspertargumenter for at skabe et forvrænget billede af virkeligheden.

Der er givet eksempler på historier om finalisternes oplevelser, der ændrer karakterer fra positive til negative, efter de har været i kontakt med DR. DR har hævdet, at dette skyldes, at pigerne tidligere ikke har turdet at ytre sig grundet kontrakten.

[Klager] har henvist til [Deltager D]s historie, hvor hun hævder, at hun har været bange for at udtale sig på grund af kontraktmæssige forhold – en påstand, som ikke har hold i den faktuelle virkelighed. [Deltager D] har på intet tidspunkt været under kontrakt med [Skønhedskonkurrencen]-organisationen.

[Klager] har i et af sine svar til DR har gjort opmærksom på et positivt opslag på social medier, som [Deltager D] har skrevet om deltagelsen i den kinesiske konkurrence. [Deltager D] havde ændret mening efter DRs mange aktive forsøg på at præge tidligere [Skønhedskonkurrencen]-finalister i en negativ retning.

DR er en autoritet, og det er ikke ualmindeligt, at unge mennesker vil tilslutte sig "autoritetens" meninger uden at stille spørgsmålstejn ved dem. Der er dog på ingen måde tale om unge uerfarne kvinder i branchen, da størstedelen af finalisterne har erfaring inden for modelbranchen og har tilsvarende erfaring med at indgå professionelle modelkontrakter på højde med den type kontrakt, som [Skønhedskonkurrencen]-organisationen tilbyder.

- Forpligtelse til rosende omtale

[Klager] har anført, at det er ukorrekt, at [Skønhedskonkurrencen]-deltagerne ifølge kontrakten er forpligtet til at omtale konkurrencen i rosende vendinger og har pligt til at anbefale andre at stille op.

[Klager] har henvist til, at kontrakten alene pålægger [Skønhedskonkurrencen]-deltagerne en forpligtelse til at linke til organisationens sider en enkelt gang. Der er stor forskel på at anbefale noget og at dele information om noget.

[Klager] har bemærket, at kontrakten ikke eksisterede på daværende tidspunkt, hvor [Deltager D] efter hendes egen udsagn skulle have følt sig presset til at omtale konkurrencen positivt grundet de kontraktmæssige forpligtelser. Det virker mildest talt fuldstændig absurd at bringe sådan en fortælling, medmindre der er en skadevoldende agenda. [Deltager D] kan på ingen måde henvise til sådanne forhold, når hun ikke har haft nogen form for kontrakt med organisationen.

- Udeladelse af oplysninger

[Klager] har anført, at DR har undladt at gengive hendes udtalelser om økonomiske forhold med [Deltager A], der har incitament til at fordreje fakta.

[Klager] har henvist til sit svar på kritikken, hvoraf det fremgår, at [Deltager A] har modtaget en opkrævning fra [Skønhedskonkurrencen]-organisationens advokat, men at [Klager] ikke kan gå nærmere ind i det:

"Jeg vil gøre opmærksom på, at [Deltager A] har modtaget en opkrævning fra firmaets advokat. Der foreligger et klart kontraktmæssigt grundlag. Idet der er tale om et mellemværende mellem [Skønhedskonkurrencen] og [Deltager A], vil det være illoyalt for undertegnede at fremlægge disse (yderligere) oplysninger for pressen. [Deltager A] er i sin fulde ret til at være uenig, hvilket må medføre de omkostninger, der risikeres ved at tage dette standpunkt.

Hvad [Deltager A] efterfølgende ønsker at fremlægge må stå for hendes egen regning. Grundlæggende har [Skønhedskonkurrencen] det standpunkt, at beløb og satser der opkræves for konkurrencedeltagelse i udlandet hemmeligholdes, idet der er hensyn at tage for de øvrige deltagende lande samt arrangører.

Det er forbeholdt sælgeren, at holde deres indkøbspriser for dem selv – man har eksempelvis som kunde ikke krav på at vide, hvad Matas eller Fakta har af aftaler og indkøbspriser. "

[...]

"Som tillægsbemærkning vil jeg sige, at det virker underligt, at skulle fortælle pigerne, at opstillingsgebyret går til [Skønhedskonkurrencen], når dette netop er den som modellen har indgået kontrakt med. Et opstillingsgebyr er netop et gebyr, der skal betales for at kunne opstille. Det ligger hverken eksplicit eller

implicit i et sådanne gebyr, at disse vil gå til den ene eller anden, hvorfor det vil være naturligt at beløbet betales til [Skønhedskonkurrencen]. ”

[Klager] har endvidere anført, at DR har kritiseret [International skønhedskonkurrence B]-konkurrencen uden belæg for, at der er noget galt med konkurrencen. DR har undladt at bringe [Klager]s kommentarer om, hvorfor DRs journalisterne ikke fik lov til at komme ind til et [International skønhedskonkurrence B]-finaleshow.

DR har i ”*Skønhedskontrakten (3)*” i stedet oplyst, at [Klager] ingen kommentarer havde. Årsagen til afslaget var følgende:

”[Journalist A] og [Journalist B] har fået afslag på at komme ind til showet, da de efter [Skønhedskonkurrencen]s opfattelse, ikke formår at arbejde inden for rammerne af den god presseskik. Det er organisationens opfattelse, at de to journalister har vanskeligheder med at forholde sig objektivt og formidle korrekt informationer, hvilket [Skønhedskonkurrencen] har adskillelige eksempler på. Blandt andet hvor fakta fordrejes med henblik på at skabe skræmmekampagne mod skønhedskonkurrencer i Danmark, ligesom der fortælles en meget ensidig historie. ”

2.2 DRs synspunkter

Korrekt information og kildekritik

DR har indledningsvis oplyst, at DR i maj 2019 bragte de første to episoder i en serie på i alt fem episoder om skønhedskonkurrencen [Skønhedskonkurrencen], som drives af [Skønhedskonkurrencen]-organisationen med [Klager] som direktør. Den 28. og 29. november 2019 blev serien fulgt op af yderligere tre episoder.

Serien omhandler flere forskellige kvinders individuelle oplevelser som deltagere i [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen.

De tidligere deltagere har til DR uafhængigt af hinanden fortalt om kritiske forhold i forbindelse med skønhedskonkurrencen. DR har efterprøvet påstandene og foretaget en grundig og omfattende research, der viste, at deltagerne havde dokumentation for kritiske forhold i organisationen og vilkårene for deltagelse.

I udsendelserne følger man de to journalisters researchproces, og hvordan historien udvikler sig undervejs, herunder hvordan de forsøger at komme i kontakt med [Klager] og få hendes side af historien og stillingtagen til de tidligere deltageres kritik.

DRs research viste, at de unge, uerfarne kvinder for at kunne deltage blev mødt med krav om inden for en frist på få dage at underskrive en deltagerkontrakt, som pålægger deltagerne en række forpligtelser, som ifølge uvildige eksperter er urimeligt indgribende. Deltagerne var ifølge kontrakten blandt andet forpligtet til aldrig at sige noget negativt om konkurrencen, men derimod forpligtet til at omtale den positivt i form af en pligt til at anbefale andre at stille op. Derudover indeholdt kontrakten for eksempel krav om, at deltagerne over for organisationen [Skønhedskonkurrencen] skulle stå til ansvar for deres færden på

sociale medier, også tilbage i tiden, og andre krav om korrekt opførsel og adfærd, også efter afslutning af konkurrencen.

Som beskrevet i episode 1 og 2 indeholdt kontrakten en bestemmelse, hvorefter deltageren skulle betale en bod på 15.000 kr. til [Skønhedskonkurrencen] i tilfælde af, at de efter [Klager]s vurdering misligholdt kontrakten, herunder også for overtrædelse af det tidsbegrænsede forbud mod at ytre sig negativt om konkurrencen og for ikke at leve op til den kontraktlige forpligtelse til at anbefale konkurrencen til andre.

Kontraktens bod er efter offentliggørelsen af de to første episoder blevet fordoblet til 30.000 kr., hvilket omtales i episode 3-5, hvor de ændrede vilkår bliver vurderet af to juridiske eksperter. I episode 3-5 beskrives også tidligere deltagers kritik af oplevelser med internationale skønhedskonkurrencer, hvor deltagelsen var arrangeret af [Klager].

DR fandt det af væsentlig samfundsmæssig interesse at afdække de ifølge eksperter kritisable metoder, som [Klager] bruger. De kritisable forhold, som DR dokumenterer i udsendelserne, er information, som offentligheden og fremtidige deltagere hidtil ikke har haft mulighed for at få andre steder, da tidligere deltagere ikke før er stået frem med kritik af organisationen og [Klager].

Ligeledes finder DR det af væsentlig samfundsmæssig interesse at skildre, hvordan de unge piger af [Klager] bliver sendt til udenlandske skønhedskonkurrencer, hvor deltagerne på forskellige måder oplevede at blive behandlet nedværdigende og krænkende. DR har også her inddraget eksperter for at få dels en vurdering af de psykiske implikationer, som kan være forbundet dermed, dels en vurdering om arrangørerne af konkurrencerne i Kina har handlet i strid med menneskerettighederne.

Fælles for alle eksperter i udsendelserne er, at alle bliver erklæret, at det fremgår af udsendelserne, hvad de udtaler sig om og på hvilken baggrund, og at de alle har fået forelagt [Klager]s svar på kritikken. Det sidste har ikke givet eksperterne anledning til at ændre deres vurderinger.

I udsendelsernes tilblivelse og helt fra researchfasen har DR foretaget en kritisk vurdering af kilderne udsagn, troværdighed, herunder bagvedliggende interesser, og dokumentationen for de påståede forhold. DRs research fremgår i vidt omfang af udsendelserne, hvor såvel dokumentation for påstandene og journalisternes efterprøvning af disse og researchmetode i det hele taget fremlægges åbent. Det fremgår også tydeligt, at [Klager] trods flere henvendelser fra DR ikke har ønsket at stille op til interview, men alene har svaret skriftligt på udvalgte og langt fra alle DRs spørgsmål. Derudover indgår [Klager]s svar på kritikken løbende i udsendelserne.

For så vidt angår [Klager]s påstand om begrænsning af hendes ytringsfrihed har DR bemærket, at [Klager] som tidligere nævnt adskillige gange er blevet opfordret til at stille op til interview, herunder til uddybning af sine skriftlige kommentarer, men har valgt udelukkende at svare skriftligt på DRs henvendelse. Disse svar er gengivet loyalt i såvel udsendelserne som i artiklerne. DR har givet [Klager] alle muligheder for at komme til orde.

- Ekspertudtalelser om [Skønhedskonkurrencen]-kontrakten

DR har oplyst, at i de første to episoder af ”Skønhedskontrakten”, der blev sendt i maj 2019, viste DR deltagerkontrakten til to juras eksperter, [Ekspert A], advokat og professor ved [Universitet B], og [Ekspert

D], lektor ved [Universitet A], og beder dem vurdere den. Her var juraeksperternes vurdering, at de ikke mener, at kontrakten er afbalanceret, og at den formentlig ville blive kendt ugyldig, hvis det skulle komme til en retssag.

Det er normal praksis at inddrage uvildige eksperter for at få foretaget en uvildig juridisk vurdering, i dette tilfælde af deltagerkontrakten, som er omdrejningspunktet for deltagernes forhold til [Klager] og [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen. DR har henvist til Pressenævnets kendelse i sag nr. 2019-80-0414, hvor spørgsmålet om DRs brug af eksperter også indgik, og hvor DR ikke fik kritik.

Da DR i forbindelse med tilblivelsen af episode 3-5 blev opmærksom på, at der er ændret i vilkårene i deltagerkontrakten, tog DR igen kontakt til juridiske eksperter for at få en uvildig og saglig vurdering af kontrakten med de ændrede vilkår. Også denne gang bad DR [Ekspert A] om at se på kontakten. Derudover indhentede DR en vurdering fra [Ekspert B], professor på juridisk institut ved [Universitet A].

Eksperterne vurderede, at kontrakten var og stadig er i strid med dansk lov, og deres vurderinger og begrundelser bliver gengivet i udsendelsen. Det fremgår tydeligt, at der er tale om deres umiddelbare juridiske vurdering, ligesom eventuelle forbehold og nuancer også er gengivet.

Eksperternes vurdering er blevet forelagt [Klager], og hendes svar om, at der er tale om en erhvervskontrakt, bliver loyalt gengivet i udsendelserne.

DR lader derefter juraeksperterne give deres vurdering af, om de mener, at kontrakten kan betragtes som en erhvervskontrakt, som er [Klager]s og hendes advokats påstand.

Juraprofessor [Ekspert A]s udtalelse er gengivet i *"Skønhedskontrakten (3)"* og i artiklen *"[Skønhedskonkurrencen] strammer krav til deltagere: 'Jeg følte, at jeg ingen rettigheder havde over mig selv og mine sociale medier'"*:

"DR har forgæves forsøgt at få [Klager] til at svare på juraprofessor [Ekspert A]s kritik af kontrakten. Både at han mener, hele kontrakten går langt over stregen i forhold til, hvad man kan forlange af de unge kvinder, at man holder uerfarne piger fast i en skruestik på et spinkelt grundlag, og at boden kan opfattes som en dummebøde, som ifølge ham næppe ville blive godkendt af en dommer.

[Klager] vil ikke stille op til interview, men skriver i en mail til DR:

- I din forelæggelse præsenterer du forskellige "ekspertudtalelser", som jeg gerne vil kommentere på. Udtalelserne vidner nemlig om, at I serverer et groft fordrejet billede, ikke alene for jeres lyttere, men også eksperterne.

- I får en juraekspert til at udtale, at kontrakten er imod den danske lov mm. og ikke ville blive godkendt i retten af en dommer – en faktuel forkert oplysning, som I bliver ved med at fastholde. Jeg har flere gange påpeget, at det er tale om en erhvervskontrakt.

Ifølge [Klager] og hendes advokat er kontrakten fuldt ud balanceret mellem [Skønhedskonkurrencen] og deltagernes interesser. Så P1 Dokumentar spørger [Ekspert A], om hun kan have en pointe:

- Men jeg bliver lidt forvirret så - [Klager]s advokat siger jo, at det er en fuldt ud balanceret kontrakt, fordi det er en erhvervskontrakt?

- Ja, jeg ved ikke helt præcis, hvad baggrunden for den udtalelse er. Sådan som jeg ser det, er det ikke en erhvervskontrakt. Der er én erhvervsdrivende her, og det er [Skønhedskonkurrencen]-organisationen. Men modparterne - det er jo nogle unge piger, som så vidt jeg forstår det jo ikke er etablerede modeller på det tidspunkt her. Og derfor må jeg antage, det er ganske almindelige privatpersoner, som gerne vil deltage i en konkurrence, og hvis de vinder har de mulighed for at få et lille pengebeløb. Men sådan et enkeltstående pengebeløb gør dem jo ikke til erhvervsdrivende. Det ændrer ikke på, at det er privatpersoner på den ene side og en erhvervsdrivende, [Skønhedskonkurrencen]-organisationen, på den anden side, siger [Ekspert A]. ”

[Klager] har angivet i klagen til Pressenævnet, at [Ekspert A] tydeligvis ikke har kendskab til baggrunden og har henvist til dele af ovenstående citat.

DR har opfattet det sådan, at [Klager] har henvist til første sætning, fordi [Ekspert A] giver udtryk for, at han ikke kender til baggrunden for [Klager]s udtalelse om, at der er tale om en erhvervskontrakt. [Klager] har endvidere henvist til uddrag af sit svar på forelæggelsen.

DR har oplyst, at [Ekspert A] også er blevet forelagt [Klager]s svar inklusive det uddrag, som [Klager] har fremhævet i klagen. Han har til DR svaret, at det ikke giver anledning til ændringer i forhold til det, han har udtalt, og som fremgår af udsendelsen.

I udsendelsen ”*Skønhedskontrakten (3)*” refereres [Klager]s svar loyalt, og det fremgår derfor tydeligt, at hun mener, at der er tale om en fuldt balanceret kontrakt:

[Tidskode 25:40]

”*Journalist 1 (speak)*: Der er tale om en erhvervskontrakt oprettet mellem parterne og den fuldt ud balanceret mellem såvel deltagernes interesser og firmaets interesser. Deltagerne indgår en professionel modelkontrakt med [Skønhedskonkurrencen]-organisationen – helt i tråd med den praksis, der udøves i branchen. Hun mener derfor ikke kontrakten er urimelig. [Klager] svarer ikke på, hvorfor boden i kontrakten nu er hævet fra 15.000 kr. til 30.000 kr. Til eksperternes kritik af boden og bodens størrelse skriver hun: Boden stemmer overens med kontrakttypen, indholdet og de branchestandarder, som måtte være gældende på det pågældende område, og at der ikke er tale om en uforholdsvist unødvendig hård sanktion.”

Vurderingen fra [Ekspert B] fremgår af ”*Skønhedskontrakten (5)*” [tidskode 23:37], hvor han særligt peger på kontraktens bestemmelser om tavshedspligt og den tilhørende bod, hvis deltagerne udtaler sig om [Skønhedskonkurrencen], som fuldstændig urimelig og derfor vurderer han, at den er ulovlig og dermed ikke gyldig. Han henviser til, at man ikke bare sådan kan aftale sig ud af ytringsfriheden, som er en grundlæggende rettighed.

[Klager]s svar på kritikken indgår umiddelbart efter: ”[Klager] understreger endnu en gang, at tavshedspligten ikke strider mod retten, som I påstår. Jeg vil i stedet endnu en gang kritisere jeres brug af ”ekspertudtalelser”. ”Også her indgår [Klager]s svar på kritikken.

[Klager] har i klagen til Pressenævnet henvist til, at DR italesætter kontrakten som en ”ansættelseskontrakt”. DR er ikke enig i, at kontrakten omtales som en ansættelseskontrakt. Den bliver omtalt som ”kontrakt” eller ”deltagerkontrakt”.

I både udsendelserne og artiklerne fremgår det klart, hvad de adspurgte juraprofessorer udtaler sig på baggrund af. De forholder sig til kontrakten og til [Klager]s svar på kritikken. Ekspertterne afviser, at der er tale om en erhvervskontrakt, fordi kun den ene part agerer erhvervsmæssigt. De konkluderer ikke, at der dermed er tale om en ansættelseskontrakt, ligesom det heller ikke fremgår andre steder i udsendelserne eller artiklerne, så DR er uforstående over for [Klager]s påstand herom.

[Klager] har derudover henvist til et af sine svar om [Ekspert D]s kritik af kontrakten. [Ekspert D]s kritik fremgik alene af episode 1 og 2, som allerede er vurderet af Pressenævnet, og hvor DR ikke fik kritik. Det har derfor ingen relevans her.

- [Deltager D]s udtalelser

DR har oplyst, at den tidligere [Skønhedskonkurrencen]-deltager [Deltager D] i ”*Skønhedskonkurrencen (4)*” fortæller om sine oplevelser med at blive sendt afsted af [Skønhedskonkurrencen]-organisationen til en skønhedskonkurrence i Kina. Her fortæller hun om en række kritisable forhold, hun oplever under den kinesiske konkurrence. Oplevelser, som bliver bakket op af andre deltagere, der har deltaget i samme konkurrence, hvilket også fremgår af udsendelsen.

[Deltager D] fortæller blandt andet i udsendelsen, at ”De [kinesiske arrangører] tog vores id og vores penge. De behandlede os som små arbejdere” og beskriver følelsen af at blive frataget sin frihed.

Derfor spørger DR i udsendelsen [Instituttet] ind til, hvor kritisabelt det er, hvis en konkurrence fratager nogen deres pas og nægter at udlevere det igen.

I ”*Skønhedskontrakten (4)*” udtaler [Ekspert C] fra [Instituttet]:

”[Ekspert C]: Vi har som individer retten til fri bevægelighed, så når man som virksomhed fratager medarbejdere deres pas, kan det fortolkes som tvangsarbejde. Det er i strid med den europæiske menneskerettighedskonvention, FNs konvention om civile og politiske rettigheder og ILO konvention nr. 105, som omhandler afskaffelse af tvangsarbejde. Det vil jeg sige, det er i henhold til internationale menneskerettigheder, at det er ulovligt at fratage individer deres pas.”

Det fremgår tydeligt af udsendelsen, at ansvaret for forholdene ligger hos den kinesiske arrangør, og også at kritikken er forelagt for arrangørerne af den kinesiske konkurrence, der ikke er vendt tilbage med et svar.

DR har ikke gjort [Klager] ansvarlig for de forhold, som den kinesiske konkurrence byder deres deltagere. [Klager] har som svar på kritikken oplyst, at hun agerer manager for [Deltager D] i forbindelse med, at hun bliver sendt til den kinesiske konkurrence. Den oplysning fremgår tydeligt af udsendelsen, ligesom [Klager]s svar om, at [Skønhedskonkurrencen]-organisationen ikke er ansvarlig for forløb i udlandet også fremgår af ”*Skønhedskonkurrencen (4)*”:

[Tidskode 15:34]

”Journalist 1 (speak): [Klager] har fået forelagt kritikken, men ønsker ikke at stille op til interview. Hun skriver i en mail til P1 Dokumentar: Jeg var selv til stede i Kina, hvor [Deltager D] fortalte om sin frustration. Måske har hun ikke fået afstemt sine forventninger ordentligt, inden sin deltagelse i udlandet, men det at konkurrere er hårdt arbejde. Hun skriver, at alle deltagere skal betale et opstillingsgebyr til [Skønhedskonkurrencen], når de bliver sendt til konkurrencer, men at [Skønhedskonkurrencen] kan ikke holdes ansvarlig for forløb i udenlandske konkurrencer, og at deltagerne er indforståede med, at de rejser ud på egen hånd. ”

DR spørger derfor også [Instituttet] ind til, hvilket ansvar de vurderer, at en dansk agent eller manager har, når de sender unge kvinder afsted til udenlandske skønhedskonkurrencer.

I *”Skønhedskontrakten (4)”* udtaler [Ekspert C]:

[Tidskode 25:39]

”[Ekspert C]: Jeg vil sige, den agent ikke har gjort sin nødvendige omhu i forhold til menneskerettighederne, når de sender et individ til den form for aktivitet, når der kan være den slags brud på menneskerettighederne. ”

Denne kritik er forelagt for [Klager], og hendes svar er gengivet i udsendelsen. Det lyder:

[Tidskode 25:53]

”Journalist 1 (speak): Med reference til jeres, i anførelsestegn, ekspertudtalelse, vil jeg kommentere følgende: Det er fuldstændig absurd at tro, at man som dansk manager har mulighed for at undersøge konkurrenceforholdene i Kina, og at man skal holdes ansvarlig for de sikkerhedsforanstaltninger, som man finder nødvendige i Kina. ”

[Klager] har også anført, at DR i udsendelserne bringer udokumenterede påstande om konkurrencens forhold og har henvist konkret til [Deltager D]s udtalelse om, at de kinesiske arrangører har tilbageholdt deltagerens id og penge.

I udsendelserne gøres det tydeligt, at [Deltager D]s påstande udgør hendes egne oplevelser, og at hun ikke har dokumentation for påstandene, som i høj grad handler om mundtlige udsagn fra de kinesiske arrangører. Det fremgår også tydeligt af udsendelserne, at DR efterprøver oplysningerne ved dels at forelægge dem for den kinesiske arrangør, dels ved at undersøge, om andre deltagere kan bekræfte forholdene. Således fremgår det, at en deltager, der konkret bliver omtalt af [Deltager D], bekræfter historien, og også at en deltager fra året før bekræfter flere af de kritisable forhold som kontrolvejning, den massive kontrol, og at deltagerne skulle agere som ”reklamepiger”. Den tidligere deltager bekræfter dog ikke, at arrangørerne skulle have taget hendes pas. DR har dog fået dette bekræftet af to udenlandske deltagere, der deltager samme år som [Deltager D].

Det fremgår også af et svar fra [Klager], som er gengivet i artiklen *”Vi blev kaldt op på scenen én for én for at blive målt og vejret”*:

”Jeg har læst [Deltager D]s kommentarer om pas og udgangsforbud i Kina, og jeg har fået at vide af den kinesiske organisation, at de gør det af sikkerhedsmæssige årsager. De har at gøre med 80 til 100 deltagere, og det er deres ansvar, at der ikke sker noget med pigerne. Ligesom det er deres ansvar at sende pigerne hjem igen efter konkurrencens forløb. Hvis man går hen og mister eller får stjålet sit pas, bliver det et problem. Herhjemme kan det virke fuldstændig absurd med den slags sikkerhedsforanstaltninger, men jeg skal ikke kunne sige, hvad der er nødvendigt i Kina, skriver [Klager] i et svar til P1 Dokumentar.”

DR er derfor uforstående over for [Klager]s påstand om, at der skulle være tale om udokumenterede påstande.

DR forholder sig kritisk til kilden og har efterprøvet hendes påstande, som er bekræftet af andre deltagere i samme konkurrence. Det fremgår tydeligt af udsendelserne og af førnævnte artikel.

Kritikken af [Klager] i denne sammenhæng fremgår også tydeligt: DR gør hende ikke ansvarlig for forholdene til den kinesiske konkurrence. Ansvar for det ligger hos den kinesiske arrangør, som også har fået forelagt kritikken. Kritikken af [Klager] er derimod, om hun som agent for [Deltager D] burde have undersøgt forholdene i Kina bedre, inden hun sendte hende afsted til konkurrencen. Kritikken er forelagt [Klager], og svaret er loyalt gengivet i såvel udsendelserne som artiklerne.

- [Deltager F]s udtalelser

DR har afvist at have viderebragt udokumenterede oplysninger i form af [Deltager F]s oplysninger om sin mors sygdom og hospitalsindlæggelse.

[Deltager F]s historie er alene omtalt i artiklen ”[Skønhedskonkurrencen] strammer krav til deltagere: ’Jeg følte, at jeg ingen rettigheder havde over mig selv og mine sociale medier’”. I artiklen fortæller [Deltager F] blandt andet, at hun måtte melde afbud til et [Skønhedskonkurrencen]-arrangement på grund af sin mors hospitalsindlæggelse. DR har naturligvis undersøgt forholdet og fået historien bekræftet fra anden side. Der er derfor ikke tale om udokumenterede oplysninger.

- DRs påvirkning af kilder mv.

DR har først og fremmest afvist påstanden om, at DR skulle have forsøgt at påvirke nogen til at udtale sig negativt, eller at DR skulle have forsøgt at fordreje virkeligheden. DR har i øvrigt henvist til Pressenævnets kendelse i sag nr. 2019-80-0414, hvor Pressenævnet slog fast, at DR for episode 1 og 2 har handlet i overensstemmelse med god presseskik.

For baggrunden for tilblivelsen af udsendelserne har DR henvist til det indledende afsnit oven for, hvor det fremgår tydeligt, at udsendelserne er blevet til på baggrund af henvendelser fra tidligere deltagere, som hidtil har været bange for at udtale sig af frygt for at skulle betale bod til [Skønhedskonkurrencen]-organisationen.

Baggrunden og researchen indgår som en del af udsendelsen, så lytterne hele vejen kan forholde sig til det.

Det er også tilfældet i de opfølgende episoder 3-5, hvor episode 3 indledes med en beskrivelse af, at tilrettelæggerne i tiden efter publiceringen af de første to episoder af serien får en lang række nye henvendelser fra tidligere deltagere, der kan genkende de oplevelser og forhold, der bliver fortalt om i de to episoder. Den kontekst fremgår tydeligt af de nye episoder.

Henvendelserne sker i form af baggrundssamtaler med tilrettelæggerne. Også flere af disse tidligere deltagere ønsker ikke at stille op til interview af frygt for sanktioner fra [Klager] og [Skønhedskonkurrencen]-organisationen. Noget DR selvfølgelig respekterer af hensyn til kildebeskyttelsen.

Andre deltagere, der henvender sig, fortæller, at de ikke tidligere har turdet stå frem og fortælle om deres oplevelser med [Skønhedskonkurrencen]-organisationen, men at de nu tør stå frem med deres oplevelser efter at have hørt de første to episoder af serien.

Dermed er dette heller ikke modstridende eller falske påstande, som [Klager] har anført.

For så vidt angår [Klager]s spekulation i de tidligere deltageres motiver for at udtale sig til DR, må DR forstå det som en klage over manglende kildekritik. [Klager] kommer ikke med konkrete påstande, så DR må forstå det som en generel kritik.

DR er ikke enig i, at DR ikke har udvist tilstrækkelig kildekritik. I udsendelserne følger man de to journalisters researchproces, og hvordan historien udvikler sig undervejs, herunder hvordan de forsøger at komme i kontakt med [Klager] og få hendes side af historien og stillingtagen til de tidligere deltageres kritik.

[Klager] har derudover henvist til, at hun i et af sine svar til DR har gjort opmærksom på et positivt opslag på social medier, som [Deltager D] har skrevet om deltagelsen i den kinesiske konkurrence.

Som det fremgår af udsendelserne, syntes DR også, at det virkede mærkeligt, at [Deltager D] tilsyneladende har ændret sin opfattelse af den kinesiske konkurrence. Derfor valgte DR at gå kritisk til [Deltager D] for at få hendes svar på, hvorfor hun har skrevet et positivt opslag umiddelbart efter konkurrencen, når hun nu fortæller, at hun faktisk havde dårlige oplevelser i konkurrencen.

[Deltager D] svarede, at hun følte sig presset af [Klager] til at skrive det positive opslag, og at hun var i tvivl om, hvorvidt hun stadig var under [Skønhedskonkurrencen]-kontrakten. I udsendelsen refereres det, at [Klager] afviser kritikken og kalder det usandsynligt, da [Deltager D] ikke var under kontrakt. Begge parter synspunkter er dermed gengivet loyalt. DRs kritiske tilgang til kilden fremgår dermed tydeligt af udsendelsen.

DR har generelt bemærket, at det ikke er op til [Klager] at vurdere, om en case er relevant for udsendelsen. Det ligger inden for mediets redigeringsret at udvælge materiale til en udsendelse.

[Deltager D] er en tidligere [Skønhedskonkurrencen]-deltager, som qua sin deltagelse bliver sendt til en udenlandsk konkurrence af [Klager]. Denne sammenhæng fremgår tydeligt af udsendelsen.

De tidligere deltagere har til DR uafhængigt af hinanden fortalt om kritiske forhold i forbindelse med skønhedskonkurrencen. DR har efterprøvet påstandene og foretaget en grundig og omfattende research, der viste, at deltagerne havde dokumentation for kritiske forhold i organisationen og vilkårene for deltagelse.

- Forpligtelse til rosende omtale

DR har anført, at det er ukorrekt, at [Skønhedskonkurrencen]-kontrakten alene pålægger deltagerne i [Skønhedskonkurrencen] en forpligtelse til at linke til organisationens sider en enkelt gang, men ikke en pligt til at omtale konkurrencen rosende.

Af kontraktens punkt 2 om *"Deltagerforpligtelser som finalist"* fremgår følgende:

"k) Promovering af [Skønhedskonkurrencen] 2017/2018 konkurrencen

Under [Skønhedskonkurrencen] 2017 konkurrence, er jeg forpligtet til at linke til følgende sider: [angivelse af organisationens hjemmeside samt sider på Facebook, Instagram, twitter og YouTube]

Når jeg er blevet afsløret som [Skønhedskonkurrencen] 2017 finalist, er jeg forpligtet til at tilføje @[Skønhedskonkurrencen] under "Arbejdsgiver" på Facebook og skrive "[Skønhedskonkurrencen] 2017 Finalist" på dansk eller "[Skønhedskonkurrencen] 2017 Finalist" på engelsk under "Jobtitel". Titlen skal være synlig til kontraktens udløb.

På Instagram er jeg forpligtet til at skrive "[Skønhedskonkurrencen] 2017 Finalist" på dansk eller "[Skønhedskonkurrencen] 2017 Finalist" på engelsk under beskrivelse med @[Hjemmesiden] ved siden af som linker til [Skønhedskonkurrencen]'s officielle Instagram side. I tilfælde af, at jeg vinder en titel til [Skønhedskonkurrencen] 2017 finalen, og jeg gerne vil have det stående på sociale medier, skal jeg altid linke til [Skønhedskonkurrencen]'s officielle sociale medier. Titlerne på Instagram skal være synlige til kontraktens udløb.

[Eksempel på omtale på Instagram]

Dette er gældende fra den dato jeg bliver afsløret som [Skønhedskonkurrencen] 2017 Finalist, og 18 måneder frem efter afholdelse af [Skønhedskonkurrencen] 2017 finalen.

Efter konkurrencens afslutning forpligter jeg mig som min. 1 gang at opfordre andre på mine sociale medier, til at stille op til [Skønhedskonkurrencen] 2017 konkurrencen. "

Der er således tale om ikke alene en forpligtelse til at linke til siderne, men også til at tilføje [Skønhedskonkurrencen] som arbejdsgiver på Facebook-profil, og at angive det på Instagram-profil. Denne forpligtelse er angivet til at gælde i en periode på 18 måneder fra afsløringen som finalist. Derudover fremgår det tydeligt, at deltageren også er forpligtet til mindst en gang på egne sociale medier at opfordre andre til at deltage. Deltagerkontrakten for 2017-konkurrencen indgik også som bilag i Pressenævnets sag nr. 2019-80-0414.

- Udeladelse af oplysninger

DR er ikke enig i, at DR har udeladt oplysninger.

I ”*Skønhedskonkurrencen (3)*” fortælles historien om, hvordan [Skønhedskonkurrencen]-organisationen i 2018 sender [Deltager A] til en konkurrence i Ecuador. Hun bliver forinden af [Klager] informeret om, at hun skal betale et opstillingsgebyr på 900 dollars for at deltage i konkurrencen. Da beløbet bliver opgivet i dollar, og da deltageren ikke får andet at vide fra [Skønhedskonkurrencen]-organisationen, er det hendes klare indtryk, at det er et gebyr, der går til organisationen i Ecuador. Hun bliver senere bekendt med, at konkurrencen i Ecuador var gratis at deltage i, og at gebyret derfor må være gået til den danske organisation og ikke til arrangørerne af den internationale konkurrence. Derfor føler hun sig vildledt.

I udsendelserne fremlægger DR de faktiske forhold med tydelig angivelse af kilder og dokumentation. Det fremgår også tydeligt, at DR viser korrespondance mellem [Skønhedskonkurrencen]-organisationen og deltagerne til flere juridiske eksperter og lader dem vurdere, om de mener, at der bliver handlet i overensstemmelse med den danske lovgivning på området. Det er altså eksperternes vurdering, som DR gengiver i udsendelsen.

I ”*Skønhedskontrakten (3)*” udtaler juraprofessor [Ekspert B]:

”[Ekspert B]: Hvordan ser det her ud efter dansk ret? Det ser lidt kedeligt ud. Det ser ud som om, at der er opkrævet noget på forkert baggrund – altså med forkerte oplysninger. Og det vil som udgangspunkt betyde, at beløbet skal tilbagebetales. Og man kan også overveje, om det her skal over i noget strafbart, fordi man så at sige bilder nogen ind, at der skal betales noget, som faktisk ikke skal betales. Og så er vi ovre i sådan en bedrageribestemmelse i straffeloven. At man føler sig snydt, det er jo i sig selv ikke nok til, at det er strafbart. Men det er klart, at der ligger noget, som ligner, at man udnytter en vildfarelse – det lyder lidt teknisk – hos nogen, til at få dem til at betale, og så er vi inde i bedrageribestemmelsen i straffeloven.”

I udsendelsen får [Klager] mulighed for at kommentere på kritikken i følgende citat:

[Tidskode 25:12]

”*Journalist 1 (speak)*: Alle deltagere skal betale et opstillingsgebyr til [Skønhedskonkurrencen]-organisationen. Det er desværre ikke muligt for organisationen at formidle konkurrencer gratis. Det virker underligt at skulle fortælle pigerne, at opstillingsgebyret går til [Skønhedskonkurrencen].”

Ligeledes fremgår det, at [Klager] finder juraprofessor [Ekspert B]s udtalelser om lovligheden af opkrævningen af opstillingsgebyrer ”særdeles upassende” [tidskode 26:34].

For så vidt angår det økonomiske forhold med [Deltager A], som [Klager] mener, at DR har undladt at fortælle om, må DR gå ud fra, at [Klager] henviser til, at hun har rettet krav mod [Deltager A] for betaling af halvdelen af den pengepræmie, som [Deltager A] vandt ved konkurrencen i Ecuador. Oplysningerne om det økonomiske mellemværende mellem [Klager] og [Deltager A] fremgår både af artiklen ”*Skønhedskonkurrencen-deltager: ’Jeg føler, at jeg er blevet snydt’*” og flere gange af udsendelserne, blandt andet ”*Skønhedskontrakten (3)*”:

[Tidskode 10:00]

”*Journalist 1 (speak)*: [Deltager A] har endnu ikke fået sit gebyr tilbage. Og ud over det har hun og [Klager] også et andet økonomisk mellemværende. [Deltager A] vandt nemlig en pengepræmie i

Ecuador. En præmie, som [Klager], jf. kontrakten, kræver halvdelen af. [Deltager A] derimod mener ikke, at hun er forpligtet til at dele præmien, da beløbet ikke engang dækker hendes udgifter for at tage af sted. ”

Det fremgår også af gengivelsen af [Klager]s svar på kritikken:

[Tidskode 25:26]

”*Journalist 1 (speak)*: Med henvisning til firmaets advokat vil jeg gerne understrege, at [Deltager A] tilbageholder et skyldigt beløb til organisationen samt organisationens eje. Det foreligger der et kontrakt-mæssigt grundlag for. ”

DR er ikke enig i, at DR har kritiseret [International skønhedskonkurrence B]-konkurrencen.

Konkurrencen omtales kort i ”*Skønhedskonkurrencen (3)*” [tidskode 15:54-18:15]. DR havde flere gange under tilblivelsen af episode 1 og 2 forsøgt at få et interview med [Klager], hvilket hun hver gang afsløj. Som det fremgår af udsendelserne, opdagede de to journalister under tilblivelsen af de efterfølgende episoder, at konkurrencen [International skønhedskonkurrence B], som [Klager] er ansvarlig for, skulle afholdes, og at pressen var inviteret. Ifølge konkurrencens hjemmeside skulle man bare tilmelde sig for at deltage.

Det gjorde de to journalister, men fik afslag på deltagelse og forsøgte at finde ud af, hvorfor netop de to ikke måtte deltage, da showet ellers var åbent for pressen.

I udsendelsen ringer de til det pressenummer, der er opgivet i forbindelse med konkurrencen. Den presseansvarlige oplyser, at hun kun kan sige, at de to journalister ikke må deltage, men lover at få den ansvarlige person til at ringe tilbage med et konkret svar på, hvorfor de to journalister ikke må deltage som presse ved showet. De blev dog aldrig ringet op med en forklaring, hvilket bliver oplyst i udsendelserne.

Først flere måneder senere i forbindelse med forelæggelse for [Klager] oplyste [Klager] i en mail til DR, at de to journalister fik afslag på at komme ind til showet, fordi de efter hendes vurdering fordrejer fakta og ikke formår at arbejde inden for god presseskik.

[Klager] har i klagen til Pressenævnet anført, at DR ikke har ladet hende komme til orde med sin kritik i udsendelsen. DR er enig i, at svar på kritik skal gives loyalt. Det ligger dog inden for et medies redigeringsret at udvælge og afkorte svar på kritik.

I udsendelsen får man det klare indtryk, at der er tale om en bevidst udelukkelse af netop de to navngivne journalister fra showet, og at det er på grund af den kritiske dækning af [Klager] i episode 1 og 2, som var publiceret på tidspunktet. Essensen af [Klager]s svar fremgår derfor allerede, da [Klager] netop bekræfter, at de to journalister er udelukket på grund af dækningen i episode 1 og 2.

Derudover indgår [Klager]s generelle kritik af journalisterne og udsendelserne flere steder, for eksempel i form af gengivelse af hendes kritik af DRs brug af eksperter og hendes opfattelse af, at DR ”fordrejer”

sandheden. Det er derfor DRs opfattelse, at [Klager]s synspunkt allerede fremgår af udsendelserne, og at DR derfor ikke var forpligtet til at gengive det konkrete svar.

Samlet er det DRs opfattelse, at såvel udsendelserne som artiklerne er i overensstemmelse med god presseskik.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Anne Louise Bormann, Mads Sandemann, Ulrik Holmstrup og John Meinert Jacobsen.

Kompetence

Pressenævnet bemærker, at det følger af medieansvarslovens § 34, at ”massemediernes indhold og handling måde” skal være i overensstemmelse med god presseskik. Det er således mediet og ikke den enkelte journalist, som er part i Pressenævnets sag.

God presseskik

Korrekt information og kildekritik

[Klager] har klaget over, at udsendelserne og artiklerne indeholder ukorrekte og skadelige oplysninger, som ikke blev efterprøvet tilstrækkeligt inden offentliggørelsen.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte. Kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt. Angreb og svar bør, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng og på samme måde. Dette gælder i særlig grad krænkende eller skadelige udsagn, jf. punkt A. 1, A. 2 og A. 4.

Pressenævnet bemærker generelt, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe de indholdsmæssige krav til den bragte information iagttages. Det bemærkes dog generelt, at et medie (redaktøren) på baggrund af sin egen eller sine medarbejders adfærd kan have forpligtet sig til at bringe en given omtale.

Udsendelserne og artiklerne omhandler en række unge kvinders individuelle oplevelser som deltagere i skønhedskonkurrencen [Skønhedskonkurrencen], som retter en kritik af organisationen bag [Skønhedskonkurrencen] og dennes direktør [Klager], herunder af den deltagerkontrakt, som deltagerne har skulle indgå med [Skønhedskonkurrencen].

- Ekspertudtalelser om [Skønhedskonkurrencen]-kontrakten

[Klager] har klaget over, at DR har ugyldiggjort [Skønhedskonkurrencen]-organisationens deltagerkontrakt på et faktisk forkert og misvisende grundlag. DRs påstand om, at deltagerkontrakten er ulovlig er således både falsk og misvisende.

Af udsendelsen "*Skønhedskontrakten (3)*" fremgår blandt andet følgende:

[Tidskode 08:33-09:58]

Journalist 1 (speak): Vi har kontakt med flere deltagere, der har betalt et opstillingsgebyr og så, ifølge dem selv, efterfølgende finder ud af, at det er gratis at deltage i konkurrencen. Vi har vist de beskeder, hvor [Klager] beder om opstillingsgebyret til [Ekspert B]. Han er professor i jura på [Universitet A].

[Ekspert B]: Det jeg kan vurdere, det er jo, hvordan ser det her ud efter dansk ret. Og det ser lidt kedeligt ud på den måde, at det ser ud som om, at der er taget et, altså der er opkrævet noget på forkert baggrund, altså med forkerte oplysninger, og det vil som udgangspunkt betyde, at beløbet skal tilbagebetales. Og man kan også overveje, om man faktisk er over i noget strafbart, fordi man så at sige bilder nogen ind, at der skal betales noget, som faktisk ikke skal betales. Og så er vi over i sådan en bedrageribestemmelse i straffeloven.

Journalist 1: Okay. Hun siger jo, at: Jeg føler mig snydt. Jeg troede de penge gik til den internationale konkurrence, blandt andet fordi det står listet som i dollars. Altså, det leder jo tanken hen på noget internationalt, der skal betales.

[Ekspert B]: Ja, det er klart. Og nu kan man sige til det, at "man føler sig snydt", det er jo i sig selv ikke nok til, at det er strafbart, men det er klart, at der ligger noget, som ligner, altså det med, at man udnytter en vildfarelse, som det hedder sådan lidt teknisk, hos nogen, til at få dem til at betale, og så er vi inden i bedrageribestemmelsen i straffeloven. "

[Tidskode 18:21-23:22]

"Journalist 1 (speak): [Ekspert A] er juraprofessor på [Universitet B].

Journalist 1: Kom med. Hvad er det smarteste? Vi går derop og tager elevatoren.

Journalist 1 (speak): Han har fået tilsendt kontrakten for 2019 for at kunne give en vurdering af, om den nu er blevet skærpet i forhold til tidligere.

[Ekspert A]: Jamen altså, jeg hæfter mig jo blandt andet ved, at den bod, der er, i tilfælde af, at en af pigerne skulle misligholde, at den vist nok var 15.000 i den første kontrakt, jeg så, og nu er den altså blevet fordoblet til 30.000, så vidt jeg lige kan se. Jeg tror ikke, at jeg har anden kommentar, end at jeg synes, at den var usaglig før, og nu er den jo så dobbelt så usaglig nu, kan man sige.

Journalist 1: Hvis vi tager den her bod, kan du ikke fortælle, hvad er en bod egentlig?

[Ekspert A]: Jamen altså en bod er på mange måder en form for dummebøde. Det er sådan i dansk ret, at man kommer til at betale erstatning, hvis man har gjort noget, der har påført andre et tab. Et konkret økonomisk tab. Og det er også tilfældet her, det står i kontrakten, at pigerne skal erstatte et eventuelt tab, som de måtte påføre [Skønhedskonkurrencen]. Men derudover skal de altså, hvis de misligholder, som jeg forstår det her, ud over erstatningen, betale 30.000. Ikke for at dække noget tab, men fordi det skal de bare.

Journalist 1: Så det du siger her, det er, at du tvivler på, at en dommer ville godkende den her bod, eller retten til at kræve bod?

[Ekspert A]: Ja, det tvivler jeg stærkt på.

Journalist 1: Du nævnte også nogle ting, som faldt dig for brystet, omkring de her krav, der er til pigernes fortid. Prøv lige og beskriv det.

[Ekspert A]: Jamen jeg hæfter mig blandt andet ved. Altså der er nogle ret vidtgående krav til de her piger, og det rækker jo langt ind i deres privatlivssfære. Det er jo sådan noget med, at fordi de nu deltager i den konkurrence, og dermed jo optræder igen inden for rammerne af [Skønhedskonkurrencen]-konceptet, så er der en lang række forpligtelser, de påtager sig. Nogle af dem kan være rimelige nok, så længe de optræder inden for rammerne af den konkrete konkurrence, som vi taler om, men her er der tale om, at de jo selv skal bekræfte, at de for eksempel aldrig nogensinde – altså også før i tiden – har optrådt nogen eller pornografisk, og at de ikke på noget tidspunkt – altså også tidligere før deltagelsen i konkurrencen – har lagt noget ud på deres sociale medier, som man kan anse for usømmelig eller anstødelig eller uetisk eller på nogen måde. Altså så det er jo noget, der i virkeligheden griber hele deres liv og deres fortid længe før, at de overhovedet besluttede sig for at stille op i den her konkurrence, og det er at gå langt, langt over stregen i mine øjne.

Journalist 1: Men er det ikke okay, hvis man har en konkurrence, der gerne vil identificeres med noget uskyldhed, noget fint og noget flot, at de så stiller nogle krav?

[Ekspert A]: Jeg synes egentlig, at det er ok at stille nogle krav til dem, inden for den pågældende konkurrences rammer. Så længe den konkurrence pågår. Men alt hvad der rækker tilbage fra en fortid, hvor de her piger aldrig havde overvejet at deltage i den her konkurrence, det kan man jo ikke forpligte pigerne til, eller holde pigerne op på. Og slet ikke i sådan en sammenhæng, at de måske kan få en bod på 30.000, for måske som 14-årig at have lagt et billede ud, hvor de var lidt småfulde til en fest. Det er jo helt ude i hampen. Arrangementet her får lidt en karakter, efter min vurdering, af at man holder nogle unge piger, som er uerfarne, fast i så tæt en skruestik på et så spinkelt grundlag, at jeg synes, at det er meget påfaldende.

Journalist 1: Men jeg bliver lidt forvirret så. For [Klager]s advokat siger jo, at det en fuldt ud balanceret kontrakt, og fordi det er en erhvervskontrakt, så er det altså helt okay.

[Ekspert A]: Jeg ved ikke helt præcis, hvad baggrunden for den udtalelse er. Som jeg ser det, er det ikke en erhvervskontrakt. Der er én erhvervsdrivende her, og det er [Skønhedskonkurrencen]-organisationen, men modparterne her, det er jo aftaleparterne, det er nogle unge piger, som, så vidt jeg forstår det, jo ikke er etablerede modeller på det tidspunkt her. Så for mig at se det, så er det ikke en erhvervskontrakt. Det her, det er nogle privatpersoner, piger, som stiller op til en konkurrence inden for rammerne af et koncept, men det ændrer ikke på, at det er privatpersoner på den ene side og en erhvervsdrivende [Skønhedskonkurrencen]-organisation på den anden side.

[Tidskode 24:54-26:56]

”Journalist 1 (speak): [Klager] skriver tilbage, at hun ikke ønsker at stille op til interview og ønsker kun at svare skriftligt på kritikken fra de tidligere deltagere og eksperterne. [...] Om kontrakten skriver hun, at der er tale om en erhvervskontrakt oprettet mellem parterne, og at den er fuldt ud balanceret mellem såvel deltagernes interesser og firmaets interesser. Deltagerne indgår en professionel modelkontrakt med [Skønhedskonkurrencen]-organisationen helt i tråd med den praksis, der udøves i branchen. Hun mener derfor ikke, at kontrakten er urimelig. [Klager] svarer ikke på, hvorfor boden i kontrakten nu er hævet

fra 15.000 kr. til 30.000 kr. Til eksperternes kritik af boden og bodens størrelse skriver hun: Bodens stemmer overens med kontrakttypen, indholdet og de branchestandarder, som måtte være gældende på det pågældende område. Og at der derfor ikke er tale om en uforholdsvist, unødvendig hård sanktion. [Klager] svarer ikke på [Deltager C]s kritik af, at det krævede trusler om inkasso, før hun fik sit opstillingsgebyr tilbage. Juraprofessor [Ekspert B]s bemærkning om de opkrævede gebyrer om, at man kan overveje, om vi er ovre i noget strafbart, mener hun er særdeles upassende. [Klager] skriver i sit svar, at der ikke findes krav om, at de ikke må drikke eller ryge, men at de fokuserer og promoverer sund livsstil. ”

Af udsendelsen ”Skønhedskontrakten (4)” fremgår blandt andet følgende:

[Tidskode 23:50-24:47]

”*Journalist 1 (speak)*: Vi spørger også juraprofessor på [Universitet B], [Ekspert A], om hvordan han vurderer det, som de unge deltagere fortæller om skønhedskonkurrencer.

[*Ekspert A*]: Det taler jo lidt ind igen i hele den her, synes jeg, samlede opfattelse, man får af det forhold her. Og det som måske åbenbart er internationalt, gør det jo kun værre. At vi har med en branche at gøre her, måske, som jo altså nærmest tiltager sig en form for ejendomsret over de her piger, eller i hvert fald tror, at de har en ejendomsret og kan begrænse både deres ytringer og handlinger, hvad de gør, og hvad de gør, og hvad de tænker, og hvad de gør på nettet, det kan de bare begrænse efter for godt befindende. Altså pigerne er en form for varer i et stort modelspil.

Journalist 1 (speak): Jeg har forelagt både juristen og psykologens kritik af de kinesiske forhold til [Klager]. Men hun har ikke svaret på kritikken. ”

Af udsendelsen ”Skønhedskontrakten (5)” fremgår blandt andet følgende:

[Tidskode 23:37-25:24]

”*Journalist 1 (speak)*: Juraprofessor [Ekspert B] har også læst kontrakten, som deltagerne bliver bedt om at skrive under i forbindelse med deltagelse i [Skønhedskonkurrencen]. Og han undrer sig især over én af bestemmelserne i kontrakten. Nemlig den bestemmelse, som [Klager] henviser til, når hun skriver: Man har tavshedspligt og du har en kontrakt, som siger, at jeg skal godkende udtalelser til [Deltager E].

[*Ekspert B*]: Specielt én bestemmelse, som jeg vil sige, som er uacceptabel, som jeg vil sige er vurderet til at være ulovlig, sådan en der ikke er gyldig. Altså det at modellen ikke må tale om noget som helst i forhold til den her kontrakt, og så har en bod på, så vidt jeg husker, 15.000.

Journalist 1: Ja, den er sat op til 30 nu.

[*Ekspert B*]: Og den er sat op til 30. Altså det forekommer mig at være et fuldstændig urimeligt vilkår.

Journalist 1: Hvorfor egentlig?

[*Ekspert B*]: Udgangspunktet her i Danmark, ja og mange andre steder, men også her i Danmark, det er jo, at vi har ytringsfrihed. Og den kan man jo ikke bare sådan uden videre aftale sig ud af.

Journalist 1 (speak): Så vidt altså [Ekspert B], som er juraprofessor på [Universitet A].

Journalist 1 (speak): Vi har forelagt [Deltager E]s kritik og juraprofessorens vurdering af netop bestemmelsen om tavshedspligt er ulovlig over for [Klager]. Hun ønsker ikke at stille op til interview, men

skriver: Jeg tror ikke på, at hvis man vil rette op på tingene, at det skal gå igennem sociale medier eller presse. Derfor bad jeg [Deltager E] om at lade mig snakke med dem i stedet. Og om juraprofessor [Ekspert B]s kritik skriver hun: Jeg vil gerne understrege endnu engang, at tavshedspligten i kontrakten ikke strider mod retten, som I påstår. Jeg vil i stedet endnu engang kritisere jeres brug af, anførelsestegn, ekspertudtalelser. ”

[Klager] har henvist til, at [Ekspert A] tydeligvis ikke har kendskab til baggrunden for [Klager]s advokats udtalelse om, at deltagerkontrakten er en erhvervskontrakt.

[Klager] har endvidere henvist til, at DR har italesat kontrakten som en ”ansættelseskontrakt”, selv om det rettelig er en erhvervskontrakt.

I udsendelserne og artiklerne medvirker blandt [Ekspert B], professor i jura på [Universitet A], og [Ekspert A], professor i jura på [Universitet B], som udtaler sig om blandt andet de kontraktlige bestemmelser i [Skønhedskonkurrencen]-kontrakten.

Pressenævnet finder, at DR ikke har overskredet rammerne for redaktørens redigeringsret ved at have medtaget [Ekspert B]s og [Ekspert A]s udsagn, idet det tydeligt fremgår, at der er tale om en gengivelse af deres umiddelbare juridiske vurderinger af blandt andet opkrævningen af opstillingsgebyr, kontraktens bod og bodens størrelse, samt bestemmelsen om tavshedspligt. Nævnet udtaler derfor ikke kritik af DR for at bringe udsagnene. Nævnet bemærker, at [Klager] er kommet til orde i forhold til oplysningerne.

- [Deltager D]s udtalelser

[Klager] har klaget over, at DR i forbindelse med historien om [Deltager D] uberettiget har rettet kritik mod [Klager] for konkurrenceforhold i udlandet, og at DR ikke har udvist tilstrækkelig kritik over for [Deltager D] som kilde.

Af udsendelsen ”*Skønhedskontrakten (4)*” fremgår blandt andet følgende:

[Tidskode 04:26-10:45]

”*Journalist 1 (speak)*: [Deltager D] stoler på [Klager]s forklaring og tager afsted trods advarslen. Men allerede kort efter at hun er landet i Kina får [Deltager D] en ubehagelig fornemmelse.

[Deltager D]: Lige pludselig så kommer der de her folk over til os med sådan nogle lilla veste på, som siger, at det er dem, der har ansvaret for os. Og vi skal starte med at udlevere vores pas, vores id og vores penge.

Journalist 2: Spørger I hvorfor?

[Deltager D]: Ja, vi spørger hvorfor, og de siger, at det er af sikkerhedsmæssige årsager, og at vi nu bliver transporteret sammen i en bus over på det hotel, som vi skal være på. Og allerede dér informerer de os i første omgang om, at der er absolut ingen udgangstilladelse på det hotel. Det hele virkede bare allerede dér sådan rimelig uprofessionelt.

Journalist 2: Hvorfor var der ikke udgang? Altså måtte I ikke gå ud selv? Forklarede de grunden til det?

[Deltager D]: De sagde, at det var på grund af frygt for kidnapning.

Journalist 1 (speak): Her sidder 19-årige [Deltager D] 7.000 kilometer hjemmefra uden pas og penge og med udgangsforbud fra hotellet.

[...]

Journalist 1: Hvis du lige hurtigt kan sætte nogle ord på, hvordan du synes, at det var at være dernede, sådan helt kort.

[Deltager D]: Jeg synes, at det var meget grænseoverskridende. Det var psykisk grænseoverskridende for mig, og det var, hvad skal man sige, det var. Jamen man bliver ført bag lyset på en eller anden måde, jeg var ikke selv en del af det. Lige så snart jeg landede nede i Hong Kong, og vi fik frataget alt vores id og vores penge og alt det der, så var jeg ikke selv en del af det.

Journalist 2: Hvordan synes du, at de behandlede jer, hvis du skulle bruge ét ord eller?

[Deltager D]: Absolut ikke særlig godt. Jeg synes, at de behandlede os som små mennesker uden følelser. Altså, jeg synes faktisk, at de behandlede os som små arbejdere. ”

[Tidskode 15:34-16:11]

”*Journalist 1 (speak):* [Klager] har fået forelagt kritikken, men har ikke ønsket at stille op til interview. Hun skriver i en mail til P1 Dokumentar, at: Jeg var selv til stede i Kina, hvor [Deltager D] fortalte om sin frustration. Måske har hun ikke fået afstemt sine forventninger ordentligt, inden sin deltagelse i udlandet. Men det at konkurrere er hårdt arbejde. Hun skriver, at alle deltagere skal betale et opstillingsgebyr til [Skønhedskonkurrencen], når de bliver sendt til konkurrencer, men at [Skønhedskonkurrencen] kan ikke holdes ansvarlig for forløb i udenlandske konkurrencer, og at deltagerne er indforstået med, at de rejser ud på egen hånd. ”

Af artiklen ”*Vi blev kaldt op på scenen én for én for at blive målt og vejlet*” fremgår blandt andet følgende:

”[Deltager D] er blot 19 år, da [Skønhedskonkurrencen]s direktør, [Klager], tilbyder hende at komme til en international skønhedskonkurrence i Kina, [International skønhedskonkurrence E].

[Klager] forlanger et opstillingsgebyr, som [Deltager D] betaler, og straks derefter sidder hun forventningsfuldt i en flyver til Kina.

Men det, som skulle have været et eventyr, viser sig ifølge [Deltager D] at være noget helt andet.

For da [Deltager D] lander i Kina sammen med en gruppe af andre deltagere fra Europa, sker der noget, ifølge [Deltager D], mistænkeligt:

- Lige pludselig kommer der nogle mænd i lilla veste over til os, og de siger, at de har ansvaret for os. Vi skal starte med at udlevere vores pas, id og penge. Vi får at vide, at vi har udgangsforbud fra hotellet, fortæller [Deltager D].

Den velkomst bliver startskuddet til en benhård konkurrence, der ifølge [Deltager D] minder mest om en fire ugers lang arbejdslejr med meget lange arbejdsdage og alt for lidt mad.

Nogle gange får pigerne kun et stykke frugt og en flaske vand efter morgenmaden og frem til sen aften, hvor de får en portion fastfood.

- Vi begyndte - ja, det virker helt sølle - også at stjæle mad fra morgenbuffeten og gemte den på hotelværelset. Vi risikerede jo at komme for sent til bussen. De står jo med tjeklister og noter, om du har opført dig ordentligt, om du kommer for sent og overvåger én en hel dag, fortæller [Deltager D].

[...]

[Klager]: Fuldstændig absurd

Efter nogle uger ved den kinesiske konkurrence får [Deltager D] nok.

- Der var en pige, som var for langsom til at nå bussen, og hun blev skældt ud. Der beder jeg om mit pas, og de griner af mig og siger ”det kan du få efter konkurrencen”, siger [Deltager D].

[Deltager D] skriver til [Klager], direktør i [Skønhedskonkurrencen]-organisationen, som har sendt hende afsted til konkurrencen:

- Der skrev jeg til hende, at jeg havde det dårligt og ville hjem, og der skrev hun en sød besked om, at hun godt vidste, at det var hårdt, og at hun kendte til forholdene, men at jeg bare skulle bide tænderne sammen og holde ud.

Vi har forelagt kritikken for [Klager]. Hun ønsker ikke at stille op til interview.

I et svar til P1 Dokumentar skriver hun:

- Måske har hun ikke fået afstemt sine forventninger inden sin deltagelse i udlandet, men at konkurrere er hårdt arbejde. Jeg har læst [Deltager D]s kommentarer om pas og udgangsforbud i Kina, og jeg har fået at vide af den kinesiske organisation, at de gør det af sikkerhedsmæssige årsager. De har at gøre med 80 til 100 deltagere, og det er deres ansvar, at der ikke sker noget med pigerne. Ligesom det er deres ansvar at sende pigerne hjem igen efter konkurrencens forløb. Hvis man går hen og mister eller får stjålet sit pas, bliver det et problem. Herhjemme kan det virke fuldstændig absurd med den slags sikkerhedsforanstaltninger, men jeg skal ikke kunne sige, hvad der er nødvendigt i Kina, skriver [Klager] i et svar til P1 Dokumentar.

[...]”

[Klager] har henvist til, at DR i udsendelserne har bragt udokumenterede påstande om konkurrencens forhold og har henvist konkret til [Deltager D]s udtalelse om, at de kinesiske arrangører har tilbageholdt deltagernes id og penge.

I forhold til DRs kildevalg finder Pressenævnet, at kilden [Deltager D], som er tidligere deltager i [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen, har udtalt sig kritisk om [Klager] og dennes håndtering af konkurrenceforholdene ved en international skønhedskonkurrence i Kina.

Nævnet finder, at dette gav DR anledning til at være særligt opmærksom på at kontrollere grundlaget og rigtigheden af kildens oplysninger, da kilden kunne være farvet af personlig interesse og skadevoldende hensigt. Det fremgår imidlertid klart af udsendelsen og artiklen, hvem kilden er, at hun er kritisk over for [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen og [Klager], og at hendes udtalelser derved kan være farvet af personlig interesse. Hertil kommer, at [Klager] forud for offentliggørelsen har fået lejlighed til at forholde sig til beskyldningerne, ligesom hendes afvisning af beskyldningerne tydeligt fremgår af udsendelsen og artiklen, herunder at [Skønhedskonkurrencen] ikke kan holdes ansvarlig for forløb i udenlandske konkurrencer, at deltagerne er indforstået med, at de rejser ud på egen hånd, og at fratagelsen af deltagernes

pas, id og penge, samt udgangsforbuddet fra hotellet, skete af sikkerhedsmæssige årsager. Nævnet finder herefter ikke grundlag for at udtale kritik af DR for at have bragt oplysningerne.

- [Deltager F]s udtalelser

[Klager] har klaget over, at DR har viderebragt udokumenterede oplysninger i form af [Deltager F]s oplysninger om sin mors sygdom og hospitalsindlæggelse.

Af artiklen ”[Skønhedskonkurrencen] strammer krav til deltagere: ’Jeg følte, at jeg ingen rettigheder havde over mig selv og mine sociale medier’” fremgår blandt andet følgende:

”[...]

Netop følelsen af at blive holdt fast i en skruestik oplevede [Deltager F] på egen krop.

Hun var i 2018 forpligtet af kontrakten til at møde op til et [Skønhedskonkurrencen]-reunion-arrangement efter konkurrencens ophør, men da hendes mor pludselig blev alvorligt syg og indlagt på hospitalet, meldte hun afbud til arrangementet til [Skønhedskonkurrencen]s direktør, [Klager].

Men [Klager] accepterede, ifølge [Deltager F] og sms’er P1 Dokumentar har set, ikke afbudet. Hun henviste til, at der var mødepligt, og at det derfor var skrevet ind i kontrakten.

- Jeg stod på sygehuset og begyndte at ryste. Jeg var bange for [Klager], for kontrakten og de 15.000 kroner, for det var jo nærmest det, der blev truet med. Jeg fik det dårligt og tænkte, at jeg blev nødt til at tage afsted. Jeg havde jo ikke noget valg. Jeg synes, det er enormt uprofessionelt, fortæller [Deltager F].

[Deltager F] prøvede at vende stemningen ved at love at møde op næste gang. Men til det svarede [Klager] blot, ifølge den sms-korrespondance [Deltager F] har givet P1 Dokumentar adgang til, at hun ikke kunne bruge det til så meget, at [Deltager F] mødte op næste gang.

- [Klager] har med unge piger at gøre, så der er ingen undskyldning for hendes reaktion på, at min mor var syg. Det er dybt respektløst og usympatisk. At hun kan finde på at komme med en udtalelse om, at hun ”ikke kan bruge det til så meget, at jeg kommer næste gang” er fuldstændig sindssygt, når man har med en 17-årig pige at gøre, siger [Deltager F].

- Vi har bare bedt om anstændig opførsel

Direktør i [Skønhedskonkurrencen], [Klager], har ikke ønsket at stille op til interview, men skriver i en mail til P1 Dokumentar:

- [Deltager F] er aldrig blevet truet med at skulle betale erstatning. Hun blev blot gjort opmærksom på, at der var mødepligt til et arrangement.

Og med hensyn til at [Deltager F] fortæller, at hun i perioden under konkurrencen ikke gik til fødselsdage, fordi hun var bange for, om nogen kunne poste et billede af hende, der ikke levede op til [Skønhedskonkurrencen]s værdisæt, skriver [Klager]:

- Vi har aldrig nogensinde begrænset deltagerne i forhold til sociale arrangementer. Det eneste, vi har bedt om, er anstændig opførsel på sociale medier, fordi de fungerer som rollemodeller.

Til kritikken af kontraktens vilkår om tavshedspligt og af, at den gør deltagerne bange for at udtale sig kritisk om situationen, skriver [Klager]:

- I hævder, at mange piger, som er underlagt kontrakten, enten er bange for at ytre sig eller føler sig truet, men hævder samtidig, at der er mange, som har ytret sig kritisk om organisationen, selv om de er underlagt kontrakten. Det gælder også [Deltager F], og derfor hænger fortællingen ikke helt sammen.

[Deltager F] valgte at trodse kontrakten og blev ved sin mors side under hendes sygdom. Hun modtog til sin overraskelse ikke noget krav om betaling af boden på 15.000 kroner.

[...]"

I forhold til DRs kildevalg finder Pressenævnet, at kilden [Deltager F], som er tidligere deltager i [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen, har udtalt sig kritisk om [Klager] og dennes håndtering af [Deltager F]s afbud til et [Skønhedskonkurrencen]-reunion-arrangement på grund af hendes mors sygdom og hospitalsindlæggelse.

Nævnet finder, at dette gav DR anledning til at være særligt opmærksom på at kontrollere grundlaget og rigtigheden af kildens oplysninger, da kilden kunne være farvet af personlig interesse og skadevoldende hensigt. Det fremgår imidlertid klart af artiklen, hvem kilden er, at hun er kritisk over for [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen og [Klager], og at hendes udtalelser derved kan være farvet af personlig interesse. Hertil kommer, at [Klager] forud for offentliggørelsen har fået lejlighed til at forholde sig til beskyldningerne, ligesom hendes afvisning af beskyldningerne tydeligt fremgår af artiklen. Nævnet finder herefter ikke grundlag for at udtale kritik af DR for at have bragt oplysningerne.

- *DRs påvirkning af kilder mv.*

[Klager] har klaget over, at det er modstridende påstande, når DR har påstået, at flere deltagere ikke tør stå frem, men nu alligevel gør det.

[Klager] har endvidere klaget over, at de negative udtalelser må være udtryk for hævn eller ønske om taletid i medierne for de tidligere deltagere, ligesom [Klager] også har anført, at DR har forsøgt at påvirke de unge piger ved aktivt at propagandere, udøve censur, fordreje fakta og misbruge ekspertargumenter for at skabe et forvrænget billede af virkeligheden.

[Klager] har henvist konkret til [Deltager D]s udtalelser om, at hun har været bange for at udtale sig på grund af kontraktmæssige forhold.

[Klager] har endvidere henvist til, at hun i et af sine svar til DR har gjort opmærksom på et positivt opslag på social medier, som [Deltager D] har skrevet om deltagelsen i den kinesiske konkurrence.

Af artiklen *"Vi blev kaldt op på scenen én for én for at blive målt og vejet"* fremgår blandt andet følgende:

"[...]"

[Klager], som har forlangt et opstillingsgebyr i forbindelse med [Deltager D]s udlandsrejse, giver ikke meget for kritikken fra [Instituttet]. Det skriver hun i en mail til P1 Dokumentar:

- Med reference til jeres ”ekspertudtalelse” vil jeg kommentere følgende: Det er fuldstændig absurd at tro, at man som dansk manager har mulighed for at undersøge konkurrenceforholdene i Kina, og at man skal holdes ansvarlig for de sikkerhedsforanstaltninger, som man finder nødvendige i Kina.

Endvidere skriver [Klager], at det var hendes indtryk, at [Deltager D] var glad og tilfreds med konkurrencen.

Hun havde nemlig lavet et positivt opslag om konkurrencen, hvor hun personligt takker [Klager], som gav hende muligheden for at komme afsted.

[Deltager D] fortæller, at hun skrev det opslag, fordi [Klager] flere gange bad hende om det.

- Det gjorde jeg jo lidt i håb om, at så var den i hvert fald lukket og slukket. Jeg ved udmærket godt, at det ser mærkeligt ud. Men det er noget, jeg bliver opfordret til flere gange af [Klager]. Faktisk allerede da jeg var i gang med at rejse hjem fra Kina. Jeg skulle skrive om alle mine positive oplevelser igennem den her tur, og det havde jeg det svært med, fortæller [Deltager D].

Til [Deltager D]s påstand om, at hun følte sig presset til at skrive opslaget, skriver [Klager] i en mail til P1 Dokumentar:

- [Deltager D] har aldrig underskrevet en kontrakt, derfor virker hendes påstand fuldstændig usandsynlig.

P1 Dokumentar har før mødt deltagere, der har udtalt kritik af [Skønhedskonkurrencen] til os, samtidig med at de på sociale medier har rost organisationen. Og vi har set, hvordan [Klager] netop bruger disse positive kommentarer i forsøg på at forhindre dem i at tale med pressen.

Men disse kvinder var netop forpligtet af kontrakten til at anbefale [Skønhedskonkurrencen]. Ellers risikerede de en bød på 15.000 kroner. Men [Deltager D] var ikke under kontrakt og ikke forpligtet til at komme med den positive anmeldelse.

Men du kan jo godt skrive sandheden, tænker jeg, i stedet for bare skrive, det har været god oplevelse?

- Så var det ikke blevet godkendt af [Klager].

Men kan du ikke bare være ligeglad med det?

- Jeg blev flere gange en lille bitte smule i tvivl, om jeg faktisk havde en kontrakt. Netop fordi at der blev kørt meget på, at nu skulle jeg lige huske på, at jeg skulle gøre sådan og sådan, eller at jeg ikke måtte gøre sådan. Så det gjorde mig i tvivl, og dengang for fire år siden var jeg måske lidt bange.

[...]”

I udsendelserne og artiklerne medvirker blandt [Ekspert B], professor i jura på [Universitet A], [Ekspert A], professor i jura på [Universitet B], og [Ekspert C], programleder for virksomhedssamarbejde hos [Instituttet].

Sådan som sagen foreligger oplyst, finder nævnet ikke grundlag for at fastslå, at DR ikke har udvist den fornødne kildekritik. Nævnet har lagt vægt på, at det fremgår klart af artiklens brødtekst, hvem kilderne er, og at [Klager] er kommet til orde i forhold til kildernes vurderinger. Nævnet udtaler ikke kritik.

I udsendelserne og artiklerne medvirker endvidere en række tidligere deltagere i [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen.

I forhold til DRs kildevalg finder Pressenævnet, at kilderne har udtalt sig kritisk omkring [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen og [Klager]s håndtering af [Skønhedskonkurrencen]-deltagerne. Nævnet finder, at dette gav DR anledning til at være særligt opmærksom på at kontrollere grundlaget og rigtigheden af kildernes oplysninger, da kilderne kunne være farvet af personlig interesse og skadevoldende hensigt. Det fremgår imidlertid klart af udsendelserne og artiklerne, hvem de tidligere deltagere er, at de er kritiske over for [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen og [Klager], og at deres udtalelser derved kan være farvet af personlig interesse. Hertil kommer, at [Klager] forud for offentliggørelsen har fået lejlighed til at forholde sig til beskyldningerne, ligesom hendes afvisning af beskyldningerne tydeligt fremgår af udsendelserne og artiklerne. I forhold til oplysningerne om, at [Deltager D] følte sig presset til at skrive et positivt opslag på sociale medier om [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen, og at hun var i tvivl om, hvorvidt hun var omfattet af en kontrakt, er [Klager]s svar herpå bragt i sammenhæng, herunder at det var [Klager]s indtryk, at [Deltager D] var glad og tilfreds med konkurrencen, og at hun aldrig har underskrevet en kontrakt, hvorfor [Deltager D]s påstand virker usandsynlig. Nævnet finder derfor ikke grundlag for at kritisere, at de tidligere deltagere medvirker i udsendelserne og artiklerne.

- Forpligtelse til rosende omtale

[Klager] har klaget over, at det er ukorrekt, at [Skønhedskonkurrencen]-deltagerne ifølge kontrakten er forpligtet til at omtale konkurrencen i rosende vendinger og har pligt til at anbefale andre at stille op.

Af udsendelsen "*Skønhedskonkurrencen (4)*" fremgår blandt andet følgende:

[Tidskode 17:41-18:04]

"*Journalist 1 (speak):* Vi har før mødt deltagere, som har udtalt sig kritisk af [Skønhedskonkurrencen] til os, samtidig med at de på sociale medier har rost organisationen. Og vi har set, hvordan [Klager] netop bruger disse positive kommentarer i et forsøg på at forhindre dem i at tale med pressen. Men disse kvinder var netop forpligtet af kontrakten til at anbefale [Skønhedskonkurrencen]."

Af artiklen "*Vi blev kaldt op på scenen én for én for at blive målt og vejlet*" fremgår blandt andet følgende:

"[...]"

P1 Dokumentar har før mødt deltagere, der har udtalt kritik af [Skønhedskonkurrencen] til os, samtidig med at de på sociale medier har rost organisationen. Og vi har set, hvordan [Klager] netop bruger disse positive kommentarer i forsøg på at forhindre dem i at tale med pressen.

Men disse kvinder var netop forpligtet af kontrakten til at anbefale [Skønhedskonkurrencen]. Ellers risikerede de en bød på 15.000 kroner.

"[...]"

Af kontraktens punkt 2 om "*Deltagerforpligtelser som finalist*" fremgår følgende:

"*k) Promovering af [Skønhedskonkurrencen] 2017/2018 konkurrencen*

Under [Skønhedskonkurrencen] 2017 konkurrence, er jeg forpligtet til at linke til følgende sider: [angivelse af organisationens hjemmeside samt sider på Facebook, Instagram, twitter og YouTube]

Når jeg er blevet afsløret som [Skønhedskonkurrencen] 2017 finalist, er jeg forpligtet til at tilføje @[Skønhedskonkurrencen] under "Arbejdsgiver" på Facebook og skrive "[Skønhedskonkurrencen] 2017 Finalist" på dansk eller "[Skønhedskonkurrencen] 2017 Finalist" på engelsk under "Jobtitel". Titlen skal være synlig til kontraktens udløb.

På Instagram er jeg forpligtet til at skrive "[Skønhedskonkurrencen] 2017 Finalist" på dansk eller "[Skønhedskonkurrencen] 2017 Finalist" på engelsk under beskrivelse med @[Hjemmesiden] ved siden af som linker til [Skønhedskonkurrencen]'s officielle Instagram side. I tilfælde af, at jeg vinder en titel til [Skønhedskonkurrencen] 2017 finalen, og jeg gerne vil have det stående på sociale medier, skal jeg altid linke til [Skønhedskonkurrencen]'s officielle sociale medier. Titlerne på Instagram skal være synlige til kontraktens udløb.

[Eksempel på omtale på Instagram]

Dette er gældende fra den dato jeg bliver afsløret som [Skønhedskonkurrencen] 2017 Finalist, og 18 måneder frem efter afholdelse af [Skønhedskonkurrencen] 2017 finalen.

Efter konkurrencens afslutning forpligter jeg mig som min. 1 gang at opfordre andre på mine sociale medier, til at stille op til [Skønhedskonkurrencen] 2017 konkurrencen. "

[Klager] har henvist til, at kontrakten alene pålægger [Skønhedskonkurrencen]-deltagerne en forpligtelse til at linke til organisationens sider en enkelt gang, men ikke en pligt til at omtale konkurrencen rosende eller anbefale andre at stille op. Der er stor forskel på at anbefale noget og at dele information om noget.

På baggrund af sagens oplysninger lægger Pressenævnet til grund, at [Skønhedskonkurrencen]-deltagerne ifølge den indgående kontrakt er forpligtet til at linke til [Skønhedskonkurrencen]-organisationens hjemmeside, samt sider på Facebook, Instagram, twitter og YouTube. Nævnet lægger endvidere til grund, at [Skønhedskonkurrencen]-deltagerne ifølge den indgående kontrakt er forpligtet til at opfordre andre til at stille op til [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen minimum en gang. Nævnet finder, at udsagnet om, at deltagerne skal "anbefale" [Skønhedskonkurrencen]-konkurrencen, er udtryk for mediets vurdering, som har dækning i de faktiske forhold. Nævnet udtaler ikke kritik.

- Udeladelse af oplysninger

[Klager] har klaget over, at DR har undladt at gengive hendes udtalelser om økonomiske forhold med [Deltager A], der har incitament til at fordreje fakta.

[Klager] har endvidere klaget over, at DR har kritiseret [International skønhedskonkurrence B]-konkurrencen uden belæg for, at der er noget galt med konkurrencen. DR har undladt at bringe [Klager]'s kommentarer om, hvorfor DRs journalisterne ikke fik lov til at komme ind til et [International skønhedskonkurrence B]-finaleshow.

Af udsendelsen "*Skønhedskontrakten (3)*" fremgår blandt andet følgende:

[Tidskode 10:00]

"*Journalist 1 (speak)*: [Deltager A] har endnu ikke fået sit gebyr tilbage. Og ud over det har hun og [Klager] også et andet økonomisk mellemværende. [Deltager A] vandt nemlig en pengepræmie i Ecuador. En præmie, som [Klager], jf. kontrakten, kræver halvdelen af. [Deltager A] derimod mener ikke,

at hun er forpligtet til at dele præmien, da beløbet ikke engang dækker hendes udgifter for at tage af sted. ”

[Tidskode 15:40-18:13]

”Journalist 1 (speak): Vi vil gerne have [Klager] til at svare på kritikken fra alle de deltagere, der er stået frem med kritik. Hun har ikke før villet tale med os, så vi får en idé til, hvordan vi måske kan få hende i tale. Der er nemlig [Skønhedskonkurrencen]-finale i aften.

Journalist 1: Hej [Journalist B].

Journalist 2: Hej du.

Journalist 1: Nå, det er jo fordi, der er det der finaleshow [Skønhedskonkurrencen] i aften.

Journalist 2: Nå, ja ja.

Journalist 1: Med rød løber, hvor pressen jo er inviteret. Man skal bare tilmelde sig.

Journalist 2: Og du har tilmeldt os?

Journalist 1: Jeg har faktisk tilmeldt dig og mig. Altså, selv om du ikke lige vidste det, men. Men der har de så skrevet: Tak for din henvendelse. Vi kan desværre ikke efterkomme [Journalist B] og [Journalist A]s ønske om at deltage til aftenens show.

Journalist 2: Hvem har skrevet det?

Journalist 1: Det ved jeg ikke. Altså, der stod på deres hjemmeside, at man bare skulle tilmelde sig, som om alle var velkomne.

Journalist 1 (speak): De vil altså ikke have, at netop vi kommer med til et arrangement, der ellers er åbent for pressen.

Journalist 1: Og så ringer vi bare for at høre, hvorfor vi ikke er velkomne alligevel. Jeg skal lige se her.

Journalist 2: Er det et nummer, man kender?

Journalist 1: Nej, det er det ikke. Det var det nummer, der stod inden på [Skønhedskonkurrencen]s hjemmeside, som var tilmeldingsnummeret.

Journalist 2: Okay. Så ringer vi.

Journalist 1: Så jeg aner ikke, hvem der tager telefonen.

Journalist 2: Ringer den? Det ser ikke sådan ud.

Journalist 1: Gad vide om det bare er sådan [telefonen høres ringe op] Ja, nu sker der noget.

[Telefonen bliver besvaret]

Journalist 1 (telefonisk): Hej, det er [Journalist A] fra P1 Dokumentar. Er det [Skønhedskonkurrencen]?

Medarbejder hos [Skønhedskonkurrencen] (telefonisk): Ja, jeg er vekselsansvarlig for [Skønhedskonkurrencen], hvad kan jeg gøre for dig?

Journalist 1 (telefonisk): Det er bare fordi, at jeg undrer mig over, at [Journalist B] og jeg ikke kan komme med til aftenens finaleshow.

Medarbejder hos [Skønhedskonkurrencen] (telefonisk): Ja, men de beskeder, vi har sendt ud, det er ikke mig, altså det er, jeg har fået at vide, at jeg skal sende den besked til jer. Så jeg, jeg vil kun, det er det eneste svar jeg kan give jer pt.

Journalist 1 (telefonisk): Hvem har du fået det at vide af?

Medarbejder hos [Skønhedskonkurrencen] (telefonisk): Ja, men det vedkommer nogen kontakter. Skal vi sige det?

Journalist 1 (telefonisk): Altså at hun kontakter os, eller?

Medarbejder hos [Skønhedskonkurrencen] (telefonisk): Ja, jeg kan nemlig ikke sige noget. Jeg har ikke nogen kommentarer til det lige pt.

Journalist 1 (speak): Kvinden i røret lovede, at vi ville blive ringet op og få en forklaring. Det skete dog ikke. ”

[Tidskode 24:54-25:38]

”*Journalist 1 (speak):* [Klager] skriver tilbage, at hun ikke ønsker at stille op til interview og ønsker kun at svare skriftligt på kritikken fra de tidligere deltagere og eksperterne. [...] Desuden skriver hun: Med henvisning til firmaets advokat vil jeg gerne understrege, at [Deltager A] tilbageholder et skyldigt beløb til organisationen samt organisationens eje. Det foreligger der et kontraktmæssigt grundlag for.

Af artiklen ”[Skønhedskonkurrencen]-deltager: ’Jeg føler, at jeg er blevet snydt’” fremgår blandt andet følgende:

”[...]

[Deltager A] vinder en pengepræmie i Ecuador. En præmie, som [Klager] med kontrakten i hånden kræver 50 procent af. [Deltager A] vil ikke betale til [Klager], da beløbet slet ikke dækker de udgifter, hun har haft ved rejsen. Og så mener hun også, hun skal have gebyret tilbage, da det jo ifølge blandt andre juraprofessor [Eksperter B] er opkrævet på forkert baggrund og kan være strafbart.

[Klager] har ikke ønsket at stille op til interview, men i en mail til P1 Dokumentar skriver hun:

- Alle deltagere skal betale et opstillingsgebyr til [Skønhedskonkurrencen]-organisationen. Det er desværre ikke muligt for organisationen at formidle konkurrencer gratis. Det virker underligt at skulle fortælle pigerne, at opstillingsgebyret går til [Skønhedskonkurrencen].

[Klager] svarer ikke på eksperternes vurdering af, at opstillingsgebyret bliver opkrævet på forkert grundlag og kan være strafbart. Og hun har ikke svaret på, om hun gør deltagerne opmærksomme på, at de gebyrer, hun kræver for internationale konkurrencer, går til [Skønhedskonkurrencen] og ikke de internationale konkurrencer.

Hun svarer i stedet:

- Med henvisning til firmaets advokat, juraeksperten [Advokaten], vil jeg gerne understrege, at [Deltager A] tilbageholder et skyldigt beløb til organisationen. [Deltager A] har derfor incitament til at fordreje fakta, hvilket hun da åbenlyst også gør.

- Derudover er [Deltager A] naturligvis blevet informeret om opstillingsgebyret, hvor hun har fået frie hænder til at søge eventuelle sponsorater i kraft af [Skønhedskonkurrencen]s-brand, hun har bl.a. fået et forberedende forløb, deltaget i en bootcamp med øvrige mentors, fotosession, rød løber-arrangement og har benyttet sig af [Skønhedskonkurrencen]-organisationens brand generelt - vi har aldrig reklameret med gratis ydelser, og det er derfor en absurd diskussion.

[...]”

[Klager] har henvist til sit svar til DR på kritikken, hvoraf det fremgår, at [Deltager A] har modtaget en opkrævning fra [Skønhedskonkurrencen]-organisationens advokat, men at [Klager] ikke kan gå nærmere ind i det.

[Klager] har endvidere henvist til, at årsagen til afslaget blandt andet var, at DRs journalister [Journalist A] og [Journalist B] efter [Skønhedskonkurrencen]s opfattelse ikke formår at arbejde inden for rammerne af den god presseskik.

Idet nævnet bemærker, at [Klager]s synspunkter er gengivet tilstrækkeligt i udsendelsen og artiklen, herunder at [Deltager A] tilbageholder et skyldigt beløb til [Skønhedskonkurrencen]-organisationen, som der foreligger et kontraktmæssigt grundlag for, ligesom det i udsendelsen og artiklen korrekt er gengivet, at [Deltager A] og [Klager] har et økonomisk mellemværende i form af en pengepræmie, som [Deltager A] har vundet i Ecuador, og at [Skønhedskonkurrencen] ikke kunne efterkomme DRs journalisters ønske om at deltage til [International skønhedskonkurrence B]-finaleshow, finder nævnet herefter, at redaktørens valg og fravalg af informationer i dækningen ikke overskrider de vide rammer for redigering. Nævnet bemærker, at [Klager]s generelle kritik af DRs journalister og udsendelser indgår løbende i dækningen. Nævnet udtaler ikke kritik.

Afgjort den 9. marts 2021